

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θνώνεται ήμα
αίτη πώς δε φοβήται την
λήθηα—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φν
αιούς της κανόνες.

ΒΗΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΦΑΛΗ 6 ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 356

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ. Τὸ «Σεράπιον».
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες τοῦ Γερο-
ύμου (συνέχεια).
ΙΔΑΣ. Σαμποράκι (συνέχεια).
E. CLÉMENT. «Στὴν δώπορτα».
ΔΙΑΙΚΑ ΜΠΕΤΕΙΚΑ. Ἄλλη πλάση.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΙΜΑΣ. Σατιρικά γυμνάσματα (Δευ-
τέρα σειρά).
ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΣ. Ὁ Βασιλιάς.
ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΪΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέ-
χεια).
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ-Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ-ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Νὰ μὴν παραιτηθεὶ ὁ Βασιλιάς μας. Τίποτα
δὲν τὸν ἀναγκάζει νὰ παραιτηθεὶ. Οἱ στρατιω-
τικοὶ τὸ δηλώσανε μὴ καὶ δυὸ καὶ χιλίες φο-
ρές, καὶ ὁ λαὸς τὸ καλοχώνεψε πιά, πὼς τὸ
στρατιωτικὸ κίνημα δὲν εἶτανε ἀντιδυναστικό.
Τὴν κομματικὴ φαυλοκρατία θελήσανε νὰ χτυ-
πήσουνε καὶ αὐτὴνε χτυπήσανε. Καὶ σήμερα ποῦ
Λαὸς καὶ Στρατός, συσσωματωμένοι, ἕναν κοινὸν
ἀγῶνα ἀγωνίζονται, νὰ θάψουνε γιὰ πάντα τὰ
προσωπικὰ κόμματα, ποῦ ἀφανίσανε τὸν τόπο—
σήμερα ποῦ ἔλοι καρτεροῦμε μὴ καινούρια
αὐγὴ, ἃς εἶναι ἀκόμα καὶ ἀπὸ αἱματοδομημένα σύ-
γνεφα βγαλμένη, σήμερα μόνο ἔσοι στρέγουν τὴ
σαπίλα καὶ θέλουν τὸ κακὸ τοῦ ἔθνους ἔχουν
τὸ δικαίωμα νὰ μιλοῦνε γιὰ παραίτηση.

Ὁ Βασιλιάς μας ἔμως καὶ ἄλλοτε καὶ τε-
λευταῖα, πρὶν ἀκόμα δηλ. ξεσπάσει τὸ κακὸ, τὸ
εἶπε σὲ πολλοὺς ἑστέρα πὼς τότε μόνο ὑπάρ-
χει ἐλπίδα νὰ σωθεὶ ὁ τόπος, ἔταν πέσουν τὰ
προσωπικὰ κόμματα καὶ ἔταν πάψει νὰσελγαίνει
ἀδιάντροπα ἢ ρουσοφετομένα μικροπολιτικῆ.

Μ' ἄλλα λόγια, Ἐπανάσταση, λαχταροῦσε
καὶ ὁ Βασιλιάς μας. Καὶ ἀφοῦ δὲν τὴν ἔκαμε ὁ
ἴδιος τὴν Ἐπανάσταση, ζητώντας γιὰ δαύτη τὴ
συντρομὴ τοῦ λαοῦ τοῦ μ' ἕνα παλιγκαρῖσιο Βα-
σιλικὸ Διάγγελμα, καὶ ἀφοῦ ἡ Ἐπανάσταση ἔ-
γινε πιά δίχως τὴν πρωτοβουλία του καὶ τὴ
συντρομὴ του, ἔχει χρέος σήμερα, ἔχει νὰ φο-
βερίζε μὲ παραίτηση, μὰ ν' ἀγκαλιάσει τὴν
Ἐπανάσταση καὶ νὰ γίνε ἀρχηγὸς τῆς.

Λένε πὼς ἀγαπάει τὸ ἔθνος καὶ πὼς ἔχει
δυνατὸ πολιτικὸ μυαλό. Μὰ νά, περίσταση νὰν
τις δαίξει καὶ τις δυὸ αὐτὲς του τις ἀρετές. Ἄν
ἀγαπάει τὸν τόπο, ἔχει χρέος νὰ δουλέψει σή-
μερα μαζί μας γιὰ τὴν ξαναγέννησή του καὶ ἂν
εἶναι δυνατὸ πολιτικὸ μυαλό, πρέπει νὰ φερθεὶ

ἔτσι ὥστε ἡ Ἐπανάσταση ἀντὶ νὰν τοῦ κλονί-
σει τὸ θρόνο, τὸ ἐναντίο νὰν τοῦ τονὲ στεριώσει
περισσότερο καὶ νὰν τοῦ τονὲ θεμελιώσει μέσα στὴν
ψυχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Δὲν πρέπει οὔτε νὰν τὸ λογαριάσει καὶ πὼς
ἡ Ἐπανάσταση, πάνου στὴν πρώτη τῆς ὁρμῆ,
τοῦ ἀπομάκρυνε τὰ παιδιὰ του ἀπὸ τὸ στρατό.
Ὅταν ὁ Βασιλιάς λέγεται «Πατέρας τοῦ Λαοῦ
του», καὶ σὰ θέλει ἀληθινὰ νὰναι τέτιος, τὰ
θυσιάζει τὰ παιδιὰ του, θυσιάζεται ἀκόμα καὶ ὁ
ἴδιος, γιὰ τὸ γενικὸ καλό. Ἡ ἀγάπη, ἔχει μὲ
λόγια, μ' ἔργα φανερώνεται. Καθὼς καὶ ὁ Ἡρωϊ-
σμός. Κ' ἕνας τέτιος Ἡρωὺς Βασιλιάς, ἕνας
Βασιλιάς ἐπαναστάτης, πρέπει νὰ κάθεται σή-
μερα στὸν Ἑλληνικὸ Θρόνο.

Λαχταροῦμε νὰναι τέτιος ὁ Βασιλιάς μας.
Καὶ ἂν τὸ αἰστάνεται καὶ ὁ ἴδιος πὼς εἶναι τέ-
τιος, ἃς ἀφίσει τις φοβέρες γιὰ παραίτηση στοὺς
θεοτόκηδες καὶ ἃς καθίσει στὸ θρόνο του. Κα-
νεὶς δὲν ἔχει νὰ τὸν πειράξει.

ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΣ

ΣΑΤΙΡΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ(*)

Στὰ κλάθαρτα κυλίστε μας τοῦ βούρκου,
καὶ πὼς βαθιά. Πατήστε μας μὲ κάτι
καὶ ἀπὸ τὸ πόδι πὼς σκληρὸ τοῦ Τούρκου.

Διαδασμένοι, ντοτόροι, σπιρουνάτοι,
ρουσοφόροι, δασκάλοι, ρουσοφελήδες,
αἰκοπεδοφαγάδες, ἀδοκάτοι,

κομματάρχηδες καὶ κοτζαμπασήδες,
καὶ τῆς γραμματικῆς οἱ μανταρίνοι
καὶ τῆς πολιτικῆς οἱ φασουληδες,

ταρτοῦφοι, ραμπαγάδες, ταρταρίνοι
— Ἄμάν! Ἄγᾶ, στὰ πόδια σου! ἄκου! στάσου! —
Βυζαντινοί. Γασμεῦλοι. Λεβαντινοί.

Ρωμαῖκο, νά! Μὲ γειά σου, μὲ χαρὰ σου.

Πρόγονους πάρε, ἀπόγονους, δαιμόνους,
ἐλα τῆς Ἱστορίας τὰ συναξάρια,

(*) Ἡ «ΠΡΩΤΗ ΣΕΙΡΑ» τυπώθηκε στὸ 277 φύλλο
τοῦ «Νουμῆ» (Γενάρης τοῦ 1908).

ἐλα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοὺς φανφαρόνους,

ἐλα τῆς Ρωμισούνης τὰ καμάρια,
τοῦ Λόγου τις κορφές, τοὺς παραλήδες,
τοὺς σαρούς, τὼν πολέμων τὰ λιοντάρια,

Ὅμηρους, Ἀρχιμήδες, Ἀχιλλήδες,
καθὼς περνᾶν ἀνάκατα στὴ στρατά.
Καποδίστριαδες, Διάκουες, Κοραήδες,

ἐλα φιάς' τα γκιουδέτσι καὶ σαλάτα,
νά καὶ τὸ ρετινάτο στὴν ταβέρνα,
καὶ τὰ βιολιά, καὶ ρίξου τους καὶ φάτα.

Κέρνα, ρούφα, ξεφάντωνε καὶ ξέρνα.

3

Ζαγάρια καὶ τσακάλια καὶ κικκόροι,
σηκωτοὶ κάθε τόσο στὸ ποδᾶρι,
μόρτηδες, λουστροὶ, ἀργοὶ, λιμοκοντόροι.

Στὸν ἀφέντη χαρὰ ποῦ τοὺς λανσάρει!
Καὶ ποιά εἶναι τὰ σωστά, ποιά τὰ μεγάλα
ποῦ τὴν ὁρμὴ τοὺς δίνουν καὶ τὴ χάρη;

Προδότες οἱ Τρικουπήδες. Κρεμάλα!
Κ' οἱ Ψυχάρηδες; Γισούχα! Πλερωμένοι.
Νά ἡ Ἑλλάδα! Ἀρσακιώτισσα δασκάλα,

μὲ λογιώτατους παραγιμισμένη.
Καὶ ὁ Ρωμιός; Ἀφερὶμ! Μυαλό; κουκούτσι.

Ἄπὸ τὸν καφενὲ στὴν Πέλη μπαίνει,

τοῦ ναργελὲ κρατώντας τὸ μαρκούτσι.

4

Σκύλος κοκκαλογλύφτης φέρνει γύρω
κράν! τὰν! τῆς γειτονιάς τοὺς τενεκέδες.
Ὁ ποσαπαίρνης μὲ τὸ θεσιθῆρα

γιὰ τὴν πατρίς καυγᾶ στοὺς καφενέδες.
Οἱ γάτοι λιγερὸι στὰ κεραμίδια
ταιριάξουν ἐρωτόπαθους γιαιρέδες.

Φαγοπότι, ξαπλωταρί, τὰ ἴδια.
Τὰ θέατρα, τις ταβέρνες, τὰ πορνεία,
φάμπρικες, μπάνγκες, σπίτια, ἀποκαϊδία,

τάνταμώνει ἀτικιώτατη ἀρμονία.
Καὶ κοιμισμένη στὰ δνειρά τῆς βλέπει
μουρλή γλωσσοκοπάνη Πολιτεία

τὸν Περικλή. Μὰ ὁ Χασεκῆς τῆς πρέπει.

Οι βωμοί συντριμμένοι, και στυμμένα
τὰ πολυκάντηλα θλα τῆς λατρείας.
Οὐτ' ἢ Ἀθηνᾶ, πολεμικὴ παρθένα,
καὶ μήτε ἡ εὐλογία τῆς Παναγίας.
Σ' ἀρχαῖα καὶ νέα, παλάτια καὶ ρημάδια,
τάδειο παντοῦ τὸ κρῦς τῆς ἀθείας.

Σὰν ἀγριμῶν καὶ σὰν ἀρνιῶν κοπάδια,
ζοῦν οἱ ζωῆς, τρών, τρώγονται, καὶ πάνε.
Κι ἀπάνου ἀπ' ἄλλα τῶν θεῶν τὰ βράδια

ὑπέρθεα ζωτικὰ φεγγεβολάνε
μακρὰ ἀπὸ μᾶς Ἰδέα καὶ Ἐπιστήμη.
Βάρβαροι σὲ ναοὺς τίς προσκυνᾶνε.

Τ' ἀπὶ σου ἀκόμα μᾶς πατῆ, Μπραίμη!

Τὰ κεφάλια τοῦ Γένους καὶ τοῦ Κράτους.
Ὁ βουλευτὴς καὶ ὁ δάσκαλος. Τὰ πιάσαν
ἐλα τὰ πόστα. Νοῦς, καρδιά, δικά τους.

Δέσαν τὸ νοῦ τὴν καρδιά τὴ ντροπιάσαν.
Νὰ τὸ ρουσφεῖ νὰ κ' ἢ ἑλληνοκώρα,
τάρματά τους. Μὲ κείνα μᾶς χαλάσαν.

Ἡ σκέψη, νοῦλα. Ἡ Τέχνη, πατσαβούρα.
Ὁ ψευδοαπικιστὴς καὶ ὁ ψηφοφόρος.
Τάγιο κόνισμα, μὴ καλικοτούρα.

Στὴ γῆ ποὺ πιάνει καὶ προκόβει ὁ σπόρος
κάθε λογῆς τζουτζέδων καὶ πιερρότων,
κ' ἐγὼ φυτρῶν ἀνάξιος ρημαδόρος

μαύρων θυμῶν καὶ πορφύρων ἐρώτων.

Κουνιέται, πήρε δρόμο τὸ συνάφι.
Τὰ λεφούσια ἀμολύσανε φετράδες.
Τὸ μαχαίρι στὸ κόκκαλο. Νισάφι.

Κακὴ ἢ σκληριά. Χειρότεροι οἱ ραγιάδες.
— Λογαριαστέτε μὲ τὸ νοικοκύρη.
Δεφτέρια παστρικά. Μακρὰ οἱ σοφάδες,

λύκαι μέσ' στὴν προδιά, σπιγούνοι, σμπέροι

τοῦ δεῖνα Σάλλοκ, καὶ τοῦ τάδε Ἐφέντη.
Νὰ γίνῃ τὸ δικό σας τὸ χατήρι!

Ἔσεῖς νὰ τὸ γλεντήσετε τὸ γλέντι,
καὶ ἔχι στὴ ράχη σας κανεῖς τεχνίτης.
Τοῦ φρόνιμου καθὼς καὶ τοῦ λεβέντη
νοικοκύρη ὁ νοῦς ὁ κυβερνήτης.

Καὶ γιὰ μούντζα ὁ λαὸς καὶ γιὰ λιθάνι.
Ὁ λαὸς εἶναι τίποτε καὶ εἶν' ἄλλα,
εἶναι τοῦ ἐκδικητῆ τὸ γιαταγάνι

κ' εἶν' ἡ μαίμου ἢ ξαδιάντροπη, ἢ μαργιόλα,
καὶ ἡ ρίζα καὶ ἡ κορφὴ, ὁ στερνὸς καὶ ὁ πρῶτος,
κ' ἐγὼ κ' ἐσὺ, καὶ ὁ ἀνθὸς κ' ἡ καρμανιόλα,

καὶ ὁ ἀρχαῖος Ἀθηναῖος καὶ ὁ Ὀπτεντότος.
Στὸ τραγοῦδι τοῦ ἀηδῶνι ἀναστενάζει,
στὸ θυμὸ τοῦ τῆς ἀστραπῆς ὁ κρότος.

Σὰν τρώῃ τὰ σπλάγχνα τοῦ λαοῦ μαράζι,
κανεῖς πλαστοουργὸς ἥρωας, κανεῖς θεός.
Ἡ δόξα, ἔπου καὶ ἀρχόνται καὶ βασιτάζοι

μὲ μιὰ σφραγίδα σφραγισμένοι : Λαός.

Οἱ μεγάλες Πατρίδες δὲ μετριένται
μὲ τὸν πῆχη καὶ μὲ τὸ διαβήτη·
μεγάλες εἶναι, καὶ δοξολογιένται,

καὶ ἀνίσως εἶν' ἢ Ἀθήνα, ἢ Σπάρτη, ἢ Κρήτη.
Λαοὶ μῆς φούχτας, μῆς σπιθαμῆς τόποι,
καὶ τῆ μεγαλοσύνη τους κηρύττει

ντουινιάς, παντοῦ, καὶ Ἀμερικὴ κ' Εὐρώπη.
Τρανεύουν τὰ μικρά, καὶ τὰ μεγάλα
στενεύουνε καὶ πάν. Κι ἀκούστε, ἀνθρώποι!

Ἐκείνη ποὺ τοῦ κόσμου γιὰ δασκάλα
ποζάρεῖ, ἢ καπετάνισσα κ' ἢ Ἑλλάδα,
ὁ ἀφρός, τὸ θάμα, τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα,

τοῦ Μωχαμέτη τρέμει τὴν ἀρμάδα.

Δὲν ξέρω ἐγὼ κανένα θεὸ Χρέος,

ἓνα θεὸ ἐγὼ ξέρω τὴν Ἀγάπη.
Ἀγάπη, ἀπὸ τὸ χρέος σου εἶμαι ὠραῖος.

Ἐσὺ μὲ κανεῖς δούλο, ἐσὺ σατραπῆ,
φτερὰ τὰ κανεῖς τὰ σκαινιά τοῦ γάμου·
πότε μὲ δέρνεις, βέργα ἐνὸς ἀράπη,

πότε ἀνθεῖς περιβόλι δλόγυρά μου.
Ἐσὺ μὲ τὰ βραχιά τὰ καταφρόνια
μὲ γιομίζεις· πλαταίνεις τὴν καρδιά μου,

σὰ θάλασσαν ἀγέρας τὰ πλεμόνια.
Ἐρωτα ἐσὺ, μονάρχῃ καὶ γενάρχη!
Ἐσὺ τυφλὴ καὶ ἡ Μοῖρα, ἐσὺ καὶ ἡ Πρόνοια.

Ὅ,τι δὲν ἀγαποῦμε, δὲν ὑπάρχει.

— Εἶσαι ; — Ἡ Ζωή. — Δὲ μᾶς φελας. — Στὸ ράφι. —
Τὰ εἶδωλα καὶ τὰ προσκυνητάρια,
τὰ χώματα, τῶν τάφων τάφοι, οἱ τάφοι!

Στὰ συντρίμματα καὶ στάπομεινάρια.
Δελφοί, Ὀλυμπία, Μυκήνες, Δῆλος, Ἀθήνα,
σὲς χαίρονται οἱ σοφοί, καὶ τὰ σκαθάρια.

Οἱ σοφοί, γνωστικοί — καὶ σκίφτε, ἀξίνα —
τὰ σκαθάρια κουτὰ καὶ σὰ βαλμένα.
Γιὰ νάνοιχτῆ ἓνας λάκκος, πόσα κρύνα.

Γύρο ξεριζωτὰ καὶ πατημένα!
Περιβόλια ; Γιὰ τὸ θεὸ ! Μουσεῖα.
Τᾶξια καλὰ παιδιὰ, τὰ παινεμένα !

Ὅλα στοῦ ἀρχαίου τὸ Μολὼχ θυσία.

Τὰ ἐνείρατ' ἀπαλά, σκληρὰ τὰ ἔργα.
τὸ μῖσος δὲ μπορῶ νὰ τὸ σηκώσω,
τῆς ἀγάπης ἀπὸ χρυσάφι ἢ βέργα,

τὸ μῖσος ἀπὸ σίδερο. Κι ὡς τόσο
μέσα μου κλιῶ, ψυχῇ, νοῦς, αἷμα, ἰὸ φρίκη !
κάτι ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τὸ σκοτώσω,

τὸ σίχαμα, τὸ σίχαμα. Σκουλήκι.
Ἄπιαστο, τρώει, ἀμέτρητα βραχίονε,
Περηφάνια μου ἐσὺ καὶ καταδίκη !

Σιχαίνουμα τὴν πλάση τὴν Ἐλένη,

ΠΕΤΡΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

ΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ *

Μὲ τί βυθύτατην ἀπόλαψη θᾶνοιθε τὴν ψυχὴ
τοῦ νὰ χύνεται σὰ γάργαρας κρουνοῦ μέσα στὶς φλέ-
βες τους καὶ ν' ἀντρεῖσθε στὸ ρυθμὸ τῆς νιότης
τους !

Πρώτη φορὰ κατεβαίνε σήμερα ἀπὸ τὰ βελού-
δενια μονοπάτια τοῦ ἐνείρου κάτω στὶς φριχτὲς κα-
κοβολιές τῆς πραγματικότητος, ἀνίδεος ἀκόμα νὰ
σαλέψει, σκοντάφτοντας στὸ κάθε βήμα καὶ μπλέ-
χνοντας τὸ ἓνα πόδι του μὲ τ' ἄλλο, σὰν τὸ μωρὸ
παιδάκι ποὺ ἀπὸ τὸ μωραμένο κόρφο μάννας γιὰ
πρώτη φορὰ κατεβαίνει καὶ πατεῖ χάμου στὴ γῆ
καὶ πολεμᾷ τρικλίζοντας μόνον τοῦ νὰ βαδίσει ὀρ-
φάνο.

Εἶχανε τώρα ἀνεβάσει τὸν Ὀρέστη ἀπάνω σὲ
μιὰν ἀψηλὴν πέτρα νὰ μιλήσει. Ἡ Χρυσούλα ἀπο-

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀρ.θ. 355.

τραβήχτηκε λίγο καὶ ἀκούμπησε σ' ἓνα κυπαρίσσι
κ' ἔτρεμε ὅλη ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Δίπλα τῆς ὁ
Γοργίας τυλιγμένος στὸν μπαστῆ του, καμπουρια-
σμένος λίγο, γλυκοσφιγγε ἓνα βιβλίο ἀπομάσκαλα
καὶ χαμογελοῦσε ὄλος. Τὸ πηγουνάκι του ποὺ ἔ-
τρεμε λίγο, τὰ ματάκια του τὰ γαλανὰ καὶ ξεβα-
μένα, τὰ χεῖλια του τὰ χλωμὰ τὰ ζαρωμένα, ὄλος.
Κ' ἔμοιαζε ἔτσι μ' ἓνα παιδάκι ἐβδομήντα χρονῶ
ποὺ δὲν ἤξερε ἀκόμα τίποτα ἀπὸ τὴ σύγχρονη ἐποχὴ.
Δὲς καὶ καθυστέρησε στὸ ταξίδι τῆς ζωῆς κάπου
δύο χιλιάδες χρόνια, σὰ νὰ κοιμήθηκε κουρασμένος
ὕστερα ἀπὸ τὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν καὶ μόλις προ-
χτὲς ξύπνησε. Καὶ τώρα κοιτάζει δεξὰ καὶ ζερβὰ ἀπό-
κοσμα, λὲς καὶ ἀποζητᾷ τοὺς παλιούς του συναγω-
νιστάδες. Σὰν ὄνειρο παράξενο τοῦ φαινότανε ὅ,τι
ἔβλεπε μπροστά του τοὺς νέους αὐτοὺς γύρω του, τὴ
Χρυσούλα ποὺ ἔτρεμε δίπλα του, ποῖός ξέρεῖ γιατί,
τὸν Ὀρέστη ποὺ εἶταν ἀνεβασμένος ἀπάνω σὲ μιὰ
πέτρα — γιατί εἶταν ἀνεβασμένος ἀπάνω σὲ μιὰ
πέτρα ;

— Ὀρέστη... Ὀρέστη μου, μὴν ταραχτεῖς...
Θάμαι ἐγὼ ἀπέναντί σου καὶ θὰ σοῦ χαμογελῶ !
τοῦ ἔλεγε καὶ τοῦ ξανάλεγε ἡ Χρυσούλα καὶ τοῦ
κρατοῦσε τὸ χεῖρι λίγο γερτῆ μπροστά του κ' ἢ

καρδιά τῆς χτυποῦσε τόσο δυνατὰ ποὺ τῆς γέμιζε
ὄλο τὸ σῶμα σὰ νὰ εἶταν κούφιο καὶ ἀντιλαλοῦσε.

Ἔτσι ποὺ ἔπεφτε τώρα τὸ ἀπαλὸ φῶς τῆς
χλωμῆς μέρας ἀπάνω τῆς καὶ ἀγνοοῦσε τὴν κατα-
τομὴ τοῦ προσώπου τῆς καὶ ἀπαλογλυστοῦσε ἀπάνω
στὸ μάγουλό τῆς, στὰ χεῖλια, στὸ πηγούνι, στὸ
λαιμὸ καὶ κάτω χετὰ σ' ὄλο τῆς τὸ σῶμα, δε μπό-
ρεσε ὁ Ὀρέστης νὰ μὴ σιγασταίνει ἀπάνω τῆς τὰ
μάτια του καὶ νὰ μὴν τὴ γλυκοκουτάζει μὲ τὴν
εὐγνωμοσύνη καὶ τὸ οἶχτο ποὺ δείχνει πάντα τὸ
ἀντρίκιο ἐγὼ, στὴ γυναῖκα ποὺ τὸν ἀγαπᾷ.

— Μὰ Χρυσούλα, μὴν κανεῖς ἔτσι... Πῶς τρέ-
μεις ;

Κ' ἐκείνη ἔσκυψε καὶ στὰ χεῖλια τῆς ροδόκασε
καὶ φούντωσε ἓνα τριανταφυλλὶ χαμόγελο. Καὶ γύ-
ρισε πάλι πίσω καὶ στάθηκε μαζί μὲ τὸ Γοργία,
ποὺ τὸν κύταζε νὰ περπατεῖ καὶ νᾶρχεται καὶ
προσπαθοῦσε νὰ θυμηθεῖ.

— Ναι, ναι... εἶναι ἀδερφή μὲ τίς Παρθένες
ἐκείνες στ' ἀνάγλυφα τῶν Παναθηναίων, ποὺ ἀργοσα-
λεύουνε στὰ ἡλιομεστωμένα μάραθα καὶ πᾶνε καὶ
πᾶνε μὲ πανέρια ἔξχειλα ἀπὸ ὄριμους καρπούς καὶ
φτάνουνε στὶς σκάλες τοῦ Παρθενῶνα καὶ ἀνασηκώ-
νουνε μὲ προσοχὴ τὸ πόδι καὶ ἀνεβάνουνε σιγὰ-σιγὰ

τῆ Λάμια πλάση, τῆ χαρά, τὰ νιώτα,
σιχαίνομαι ἔτι, ζῆ κι ἔτι πεθαίνει.

Κ' ἐμένα πὺ πολὺ κι ἀπ' ἔλα πρῶτα.

13

Ὅποιος στοχαστικός, σὰ γιαταγάνι
τὸ στοχασμὸ του ἀντρίκεια ἄς τότε βγάξῃ.
Πές τα, καὶ ἀκέρια καὶ γυμνά· δὲ φτάνει

νὰ λάμπ' ἢ ἀλήθεια· πρέπει καὶ νὰ σφάζῃ.
Ὁ λόγος, πὺ χτυπᾷ καὶ πὺ θυμώνει,
ριζώνει καὶ τῆς γῆς τὴν ἔψη ἀλλάζει.

Ὁ λόγος, ἄξιος, καὶ σφυρί, καὶ ἀκόνι.
Μὴν κοιτᾷς τὸ χεντρόλογο παζάρι,
μὴν ἀκούς τάνοστόλογο σαλόνη.

Μὰ σ' ἔλα νόημα, δύναμη καὶ χάρη,
σ' ἀρχοντιά καὶ σὲ πλέμπα· γῆ δὲν εἶναι
νὰ τὴν καταφρονᾷς, περιβολάρη.

Παντοῦ μορεῖς νάνθισος, τοῦ νοῦ κρίνε!

14

Σὰν πεντάμορφη, σὰν τὴν κυρὰ Κάλω
τῆ νεραϊδοβασίλισσα, κ' ἢ Εἰρήνη.
Σὰν ὑπέρλευκο κρίνο τρισεγγάλο

τὴν ὠρα πὺ ἑνας ἀγγελος τὸ δίνει
τῆς Παναγιάς. Γραμμένα στὴν ποδιά τῆς
—τέχνη θεϊκὴ πὺ δὲ θὰ ξαναγίνῃ—

μὲ τᾶστρα κι ὁ οὐρανός, μὲ τὰ σπαρτά τῆς
ἢ γῆ, καὶ μ' ἔλα ἢ θάλασσα τὰ ψάρια.
Μὰ τὸ δρόμο τῆς κόβει ὁ ἀπελάτης,

καὶ τῆς δένει καὶ χέρια καὶ ποδάρια
σκληρὰ μὲ τὰ ξεσκίδια τῆς ποδιάς τῆς
καὶ τῆ ντροπιάζει γυρτῆ στὰ κοντάρια.

Ὁ χαλαστής ὁ Πόλεμος καὶ ὁ πλάστης.

15

Στὸ αἶμα μου κρατῶ κι ἀπὸ μιὰ στάλα
ξένες κι ὀχτρὲς κάθε λογῆς πατρίδες.
Καὶ βουργάρα ἢ ψυχῆ μου καὶ τουρκάλα.

Κοῦρδοι, Καραμανίτες, Ὁσμηλῆδες,
Τουρκοὶ, ἢ σπάθα σ' ἔσας τοῦ Τζμερλάνου!

λύκοι, ἀραποβλογιά, πανούκλα, ἀκρίδες,
καταπάνου μας ἔλοι, καταπάνου.

Κάφαλο ἢ χώρα, τὸ παλάτι ἀχούρι.
Στῆνομα ἐγὼ θὰ ὁμῶνω ἐνὸς Σουλτάνου,

καὶ θὰ κρατῶ ἐνὸς Τσάρου τὸ τσεκούρι.
Ὅσο νὰ βγῆ ἀπ' τῆ γῆ κανεὶς Μανιάκης,
κανεὶς Σκεντέρμπεης ἀπὸ τὸ μνημούρι,
κι ἀπ' τὸ χαμὸ κανένας Καραϊσκάκης.

16

Καραϊσκάκης; Σκεντέρμπεης; Ὁχι. Ὁ μάγος
πλάστης ἀπ' ἄλλη ρίζα θὰ ὑψωθῇ·
Θάστράψ' ἢ λεφτεριά κι ὁ τουρκοφάγος

θὰ θερίσῃ· μὰ εἶν' ἄλλο τὸ σπαθί.
Γειά σας, κλέφτες, κουρσάροι, ἀσλάνια, λύκοι!
Ἄλλοι καιροὶ μὲ νέους θεοὺς. Ὁρθοί!

Βάλτε τῆς βίας τὰ δαμασκιά στὴ θήκη,
θαματούργα στὴ γῆ τῆς ἁρμονίας
τοῦ Λόγου τὸ σπαθί· σ' ἔσένα ἢ νίκη.

Τὸ φῶς. Κ' ἐγὼ προφήτης τοῦ Ἡσαΐας.
Μέσαθε τᾶγιο φῶς, καὶ χύστε το ἔξω!
Κάτου ἀπ' τὸ λύχνο κάποιας Ἱστορίας
μελλόμενης στεφάνια πάω νὰ πλέξω.

17

Γυναίκα, ἀν θὲς ἀντρίκεια νὰ δουλέψῃς
γιὰ τὸ ξεσκλαβωμὸ σου, δὲ σὲ φτάνει
νὰ κάψῃς, νὰ σκορπίσῃς, νὰ ξεδέψῃς

τὸ χρυσάφι, τὴ σμύρνα, τὸ λιθάνι
στὸ νιὸ βωμό. Μέσα σου πρῶτα κάψε
τὸ τριπλὸ ξόανο πὺ τοὺς δούλους κάνει,
Συνήθεια, Κέρδος, Πρόληψη. Καὶ σκάψε,
καὶ τοῦ παλιοῦ καιροῦ τὰ παραμύθια,
κι ἄς εἶν' ὁμορφα, μιὰ γιὰ πάντα θάψε.

Ἄ! τὰ μεστὰ καμαρωτά σου στήθια
βραχνὰς τὰ πνίγει, πνίχ' τον, πολεμιστρά
γιὰ τὴν Ἀγάπη καὶ γιὰ τὴν Ἀλήθεια.

Πάντα μαζί σου κ' ἢ Ὁμορφιά ἢ μεθύστρα.

18

Ὁνειρεύομαι, πλάθω, ζῶ τὸ στίχο

στὰ λιγνά μου τὰ χέρια ἀπὸ παιδάκι·
τὸν ἔχτισα τριγῦρο μου σὰν τοῖχο,

σὰ σηκωμοῦ τὸν ἔστησα μπαϊράκι·
σὰν ποτήρι, καὶ πρόσφερα μὲ κείνο
τὸ νερό, τὸ κρασί καὶ τὸ φαρμάκι.

Μὰ ὁ κεραστής ἐγὼ, κ' ἐγὼ τὰ πίνω·
τὸ στόμα ξένο, ἀνόμερο τοῦ κόσμου.
Πότε ἀμύριστο ἀμάραντο εἶναι κρίνο

μιὰς μαστοριάς ὁ στίχος ὁ δικός μου,
πότε χορτάρι ἠλιοθερμμένων τόπων,
καὶ πότε ὠμὰ τὸν ἀμολᾷ ὁ θυμὸς μου
φασκέλωμα στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων.

19

Ἰδεολόγοι καὶ νιτερεσολόγοι,
κι ὄσους μεθᾶνε τῆς ζωῆς οἱ χάρες,
κ' ἔσεῖς μὲ τοῦ ἀσκητῆ τὸ κομπολόγι,

κ' ἔσεῖς, τραγουδιστὲς μὲ τὴς κιθάρες,
κ' ἔσεῖς πὺ τῆ ζωῆ κατάρρα κλαίτε,
κ' ἔσεῖς μὲ τῶν παθῶν τὴς λιγομάρες,

κ' ἔσεῖς πὺ σὲ νερὰ γαλήνης πλέτε,
τῶν «ἔλα ἀλλάξουν» οἱ διαλαλητάδες,
κι ὄσοι στὸ γυρισμὸ τῶν ἴδιων καίτε

λιθάνι, κι ὄσοι καταφρονητάδες
τῶν ἔχλων, κ' ἔσεῖς οἱ ἄθεοι κι ὄσοι θρησκοί,
κ' ἔσεῖς, τῶν προλετάρων οἱ λαμπάδες,

κι ἔλοι, ὑπεράνθρωποι, ἄνθρωποι, ἀνθρωπίσκοι!

20

Τῆς σκέψῃς καὶ τῆς πράξης πολεμάρχοι,
μονάχα ὁ νοῦς ὁ διαλεμένος, ὁ ἑνας,
ὁ ἀριστοκράτης κι ὁ ἀρμωστής ὑπάρχει,

τοῦ σπαθιοῦ πολεμάρχοι καὶ τῆς πένας,
μόνος ὁ νοῦς ὑπάρχει ὁ κυβερνήτης.
Ὅλα στέργα· στὴ ρίζα κάθε γένας

ὁ νοῦς σοφός, ποιητής, ἥρωας, προφήτης.
Ἄμορφο χῶμα κ' ἢ Ἱστορία· κορμί
δὲς τῆς, ὦ Ἰδέα, καὶ γίνε τῆς τεχνίτης.

Μὰ ἰδέα καὶ ὕλη, ὁρμὲς καὶ λογισμοί,

κ' ἱερατικὰ τ' ἀψηλὰ μαρμαρίνια σκαλοπάτια καὶ
τὰ μεριά τους διαγράφονται τριανταφυλλένια, κο-
λωνομένη καὶ δυνατὰ μὲς' ἀπὸ τὸν πρωτόδαρτο κι
ὄρισιπλουμισμένο τους πέπλο. Τὴν κύταξε ἐξτατι-
κὸς ὁ Γοργίας ἀρχεταὶ κι ἔλο καὶ προσπαθοῦσε νὰ
θυμηθεῖ...

Κι ἔταν στᾶθηκε κι ἀκούμπησε στὸ κυπαρίσσι
πάλι, —Τί θρησκευτικὰ γαληνεμένη καλοσύνη σε-
μνοπεριχυνότανε στὸ μελαχροινὸ, φεγγοστελαστὸ
τῆς προσωπάκι καὶ τί ταπεινοσύνη τρυφερῆ καὶ γυ-
ναικῆσια ἀργοκατέβαινε καὶ κισσοπλεκότανε σ' ἔλο
τῆς τὸ κορμί! Μιὰ θρησκευτικὰ καλοσύνη πὺ ἔδινε
πάντα στὴ σερπετό τῆς σῶμα ἱερατικὴς κορμωστα-
σιὲς κ' ἠδονικώτατα χαδολογίσματα, ἔτσι, ἔταν
περπατοῦσε, ὅταν ἀπλωνε τὸ χέρι τῆς νὰ σοῦ δώσει
ἕνα λουλοῦδι (καὶ τίποτα νὰ μὴ σούδινε, νόμιζες
σούδινε λουλοῦδι) ὅταν ἔγερνε τὸ σῶμα τῆς ἀνέρα
γιὰ νὰ σὲ χαιρετίσει, χαδολογίσματα καὶ κορμο-
στασιὲς παρθένιας ἄθελια κι ἀνήξερα ἀπὸ τὴς θεϊκὴς
κι ἀπαλότατες γραμμὲς πὺ ἔχουν τὰ βουνα τῆς
Ἀττικῆς μας, κ' οἱ Κολῶνες τοῦ Παρθενῶνα καὶ τ'
ἀγάλματά μας τὰ σπασμένα.

Τῆς χαμογέλασε πάλι ὁ Ὁρέστης γιὰ νὰ τὴν
ἠσυχάσει, κι ἄρχισε εὐτὺς νὰ μιλεῖ. Στὰ χέρια του

δὲν κρατοῦσε τετράδιο, μὰ τὰ μάτια του τολμηρὰ
καὶ ξαναμμένα δείχνανε πὺς εἶχανε πολλὰ νὰ
ποῦνε, πολλὰ καὶ θαρρετὰ καὶ παράξενα.

Κι ἀλήθεια στὰ πρῶτα του τὰ λόγια εὐτὺς
ξαρνιαστήκανε καὶ κυτᾶχτηκαν ἔλοι. Πὺς μιλεῖ
ἔτσι καὶ πὺς τολμᾷ καὶ τί ναι αὐτὸς νὰ μὴν ἀρ-
χιζεῖ τὸ λόγο του ὅπως πρέπει: «Σεβαστὴ μου
ὁμῆγυρις!» ἢ τουλάχιστον ἄς εἶναι: «Προσφιλέτ'
μου συσπουδασταί»; Αὐτὸς τίποτα. Μὲ τὴ ράχη
γυρισμένη στὸν Κοραῆ, ἕνα βῆμα μπροστά, μὲ μιὰ
χερονομία ἀγέρωχη καὶ περιφρονητικὴ, ἄρχισε χωρὶς
λοξοδρομίες καὶ τερτίπια προεισαγωγικὰ ν' ἀδράχκει
κατάκαρδα τὸ θέμα.

III.

Ἡ παιδικῆσια καὶ μωρόπιστη ἡλικία τοῦ ἀν-
θρώπου πέρασε πιά γιὰ πάντα. Ὁ ἄνθρωπος θρημέ-
νος τᾶρα μὲ τοὺς θαματούργους καρπούς τῆς γνώσης
τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πονηροῦ, ἀέκαμε πῆγες τὰ
φετερά καὶ πιθαμὲς τὰ νύχια· κι ἀπλωσε ἀνέρα καὶ
δυνατὰ τὰ χέρια του ἀπάνω στὴ θρησκεία, τὴν
ἄγγιξε κ' εἶδε, εἶναι σκιᾶχτρο μὲ ἀνοιγμένα τὰ χέ-
ρια πὺ ὑψώνεται στὰ περιβόλια τῆς ζωῆς γιὰ τ'

ἀνήξερα καὶ φοβιτάρικα πουλιά» . . .

Ἐσταθῆκανε. Ἄλλοι μάλις μπόρεσανε νὰ βα-
στάξουνε τὰ γέλια, ἄλλοι ἀρχίζανε νὰ θυμώνουν καὶ
νὰ σιγομουρμουρίζουν καὶ μερικοὶ πάλι ἐπιδοκιμά-
ζανε, κουνώντας σερσέμικα τὰ κεφαλάκια τους τὰ
χεραφετημένα τᾶγατε καὶ τὰ πολύξερα. Ἡ Χρυ-
σοῦλα ἔτρεμε σύσσωμη. («Ὡ! νὰ τὸν ἀρπαξε ἀπὸ
κεῖ μέσα, νὰ τονε γλυτώσει ἀπὸ αὐτὸ τὸ πλῆθος
πὺ τὸν περικυκλώνει.—ὦ πὺς τὸν περικυκλώνουν
μαυροντυμένοι ἔτσι σὰν τὰ κοράκια!—καὶ νὰ πᾶνε
οἱ δύο τους νὰ καθίσουνε κοντὰ κοντὰ στὴν κάμερά
του· πάλι, μὲ τὰ πολλὰ βιβλία, μὲ τὴν ἀναμένη
φωτιά, τῆ ζεστὴ ζεστὴ καμερίτσα τους ὅπου ὁ θό-
ρυθος τῆς ζωῆς πὺ ἀνεβλίνει ἀπὸ τοὺς δρόμους
μάλις χτυπήσει στὸ παράθυρό τους τὸ κλειστὸ, σπᾷ
ἀπάνω στὰ τζάμια, γίνεταί θρύμματα καὶ πέφτει.)

Ὁ Ὁρέστης τίποτα δὲν εἶδε. Τὰ μάτια του
τὰ μεγάλα τὰ δραματικὰ, βλέπανε μόνο ἔλα τὰ
ὁμορφα πράγματα πὺ δὲν ὑπάρχουν. Ἡ Χρυσούλα
τόνε θεωροῦσε ἔτσι ἀποροφημένο ἔλο στὴ σκέψη, κ' ἢ
καρδιά τῆς σφιγγότανε ἀπὸ ἕνα βαθύτατο πόνο.
Ναί, τὴς στιγμὲς αὐτὲς ἢ Ἰδέα εἶναι ἢ νικητρά
μέσα στὴν ψυχῆ τοῦ ἀγαπημένου τῆς καὶ ἢ Ἀγάπη
τίποτα-τίποτα, ἕνα προσκεφάλι μόνο ἀπὸ βυσσινί

καμώματα καὶ χώματα ἐνὸς φεύγῃ.
Τὰ πάντα ὑπάρχουν ἀπὸ τῆ στιγμῆς

ποῦ βλέπονται σὲ νοῦ τρανοῦ καθρέφτη.

22

Φιλόσοφος ὁ νοῦς, νεφελοχτίστης.
Μὰ γρικῶ τὴν καρδιά μου μέσ' στὰ στήθια,
κ' εἶναι ὁ χρησιμὸς, καὶ ἀλάθευτος, τῆς πίστεως :

—Κ' εἶς, ζωὴ καὶ κόσμος κι ὄλα, ἀλήθεια.
Καὶ ἡ καρδιά καταχτήτρα, καὶ τὰ δρόμα
κρατεῖ τῆς Μοίρας· φέρνε τὴν βοήθεια,

φιλή, μαχαίρι, σὰν τὸν καταρράχτη
κύλα, σάμπως θὰ ζήσης χίλια χρόνια
ζῆσε, πέφτε, δροσιά ἢ βουλιάνου στάχτη,

καὶ οἱ καρδιὲς μὲ τὰ πάθια, νὰ τὰ αἰώνια !
Τῶν προβλημάτων μὴν κοιτᾶς τὸ γρύπα.
Ἐσὺ σ' ἐσένα γίνε ἢ τύχη ἢ πρόνοια,

Γέλα, ἀγάπαγε, κλαίγε, μίσαε, χτύπα.

22

Κ' ἐγώ, προφήτη Σκάλδε, ἐπαναστάτης.
Σὰν ἐσέ, μιὰ ἐπανάσταση γνωρίζω,
Κατακλυσμὸς τὸ φοβερὸ ὄνομά της.

Κατακλυσμὸς· μόνο σ' αὐτὸνε ἐλπίζω,
νερό, νερό, νερό, γιὰ νὰ τὸν κάμω.
Κ' ὕστερα τί θὰ γίνῃ ; Δὲ φροντίζω.

Ὁ κόσμος τὸ ψωμί τὸ τρώει χαράμι.
Καλοὶ, κακοὶ, Νῶε, κι ἄνθρωποι καὶ χτήνη
κι ὄλα νὰ τὰ σαρώσῃ τὸ ποτάμι,

σπόρος ἀπ' τῆ σπορά μας νὰ μὴ μείνῃ.
—Τὰ λόγια σου καὶ λόγια μου, ὦ προφήτη !—
Μὰ ἡ κιδωτὸ ; Νὰ τιναχτῆ καὶ κείνη.

Τὸ νερὸ φέρτε. Ἐγὼ τὸ δυναμίτη.

23

Ἐκεῖνος μέσ' στὸ δρόμο ποῦ γυρίζει
ἀπὸ τὸ χέρι ἐνὸς παιδιοῦ συρμένος,
καὶ ποῦ ἡ κορμοστασιά του σοῦ θυμίζει
κάποιων ἡρώων, κάποιων ἡμίθεων γένος,

Ἐκεῖνος εἶναι ποῦ ὠρίζε τὴν Πόλη,
βασιλείας τῆς πορφυρογεννημένος.

Τόνε ζῶσαν ἀγκάθια καὶ τριβόλοι,
βασιλεῖς, θρόνος, δύναμη, κομμάτια.
Κι ἀπὸ τοῦ Χάρου πιὸ κακὸ τὸ βόλι

τὸ τύφλωμα τοῦ νύχτωσε τὰ μάτια.
Μὰ ὄλο τραβᾶ, μὲ τὸ παιδάκι ἀντάμα,
σὰ γιὰ νὰ μπῆ στὰ πρῶτα του παλάτια.

Ποιὸς εἶναι ; εἶναι γιὰ θάμασμα ἢ γιὰ κλάμα ;

24

—Τὰ παλάτια. Κι αὐτὰ ;—Καὶ τί μὲ τοῦτο ;
Κάμπους γιὰ τέντες θέλουμε· γκρεμίστε.
Στὰ πάντα ἄς πέσῃ ἐδῶ μπαλντάς ἢ κνοῦτο.—

—Τὶς ἐκκλησιές ;—Μὴν τρέμετε· γκρεμίστε.
Γιὰ τοὺς ἰαοὺς τῆς Ἐπιστήμης τόπο !—

—Κι αὐτὰ τὰ ὄρατα τὰ γάλαμα ;—Γκρεμίστε,

κι ἀναθήματα—μὴ σὰς κάνῃ κόπο !—
σωριάστε ἀπὸ τὶς πέτρες τους. Γκρεμίστε.—
—Τὸ περιβόλι ;—Γιὰ τὸν ξυλοκόπο.—

—Τὰ μνήματα, ἱερά.—Κι αὐτὰ συντρίμια.
Ρούγα πλατεῖα. Ἀπὸ πάνω τους πατήστε
πρὸς τῆς μεγάλης θάλασσας τὰ στήμια,

πρὸς τὰ σμαράγδια τοῦ βουνοῦ. Γκρεμίστε.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ*

(ΤΟ ΝΗΣΙ)

ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Σ' αὐτὸ τὸ μέρος τῆς Ἀσπρῆς Θάλασσας ποῦ
εἶναι τὸ Νησί, ὄλοι οἱ ἄνεμοι μαζώνονται καὶ σαρό-
νουν τὴ θάλασσα καὶ τὸν ἀέρα. Βορριάδες, νοτιές,
δυτικοὶ καὶ ἀνατολικοὶ φυσσομανοῦν λυσοσκαμένοι καὶ
στριφογυρίζουν καὶ χυμίζουν καὶ χτυποῦν κατεπάνω
στὰ βουνα ποῦ τοὺς ξαναπέλουν πίσω, καὶ χώνον-
ται μέσα στοὺς κόλπους τῆς στεριάς καὶ ξαναβγαί-
νουν καὶ περνοῦν ἀνάμεσα στὰ νησιά σὰν πνεύ-
ματα καὶ σὰν κλέφτες καὶ σφυρίζουν ἀδιάκοπα τῆ

*) Ἡ ἀρχὴ στὸ 355 φύλλο.

λαλιά τους ποῦ εἶναι μυστήρια. Σπάνια σὲ κείνα τὰ
μέρη ἀφίνουν τὴ θάλασσα ἀτάραχη οἱ ἀνεμοζάλες.
Τὰ νερά τῆς Μαύρης Θάλασσας μαλόνουν ἀτέ-
λειωτα μὲ τῆς Ἀσπρῆς τὰ νερά, περνώντας ἀπὸ τὶς
δυὸ στενωσιὲς ἀνάμεσα στὶς δυὸ μεγάλες στεριές,
Εὐρώπη καὶ Ἀσία. Μαζώνονται κάποτε οἱ ἄνεμοι
σ' ἓνα ἀπὸ τὰ στενὰ ὄλοι μαζῶ μπλεγμένοι καὶ κλώ-
θουν καὶ στριφογυρίζουν καὶ σκίζουν τὸν ἀέρα καὶ
παλεύουν ἀναμεταξύ τους καὶ ξανασκορπίζονται χυ-
μίζοντας ἄγρια, τρελλὰ καὶ ἀκράτητα στὰ πέρατα,
λές, τῆς γῆς. Καὶ κάποτε ξαφνικὰ χάνονται ὄλοι σὰ
μαγεμένοι καὶ μοναχὸ ἓνα ἀπαλότατο γλυκὸ ἀε-
ράκι· χαϊδεύει τὴ θάλασσα καὶ σουρόνει τὰ νερά λα-
φρύτατα. Καὶ ἡ θάλασσα τότε γελά. Ἡ γαλήνη
τέλεια δὲν ὑπάρχει· ζῆ πάντα ἡ θάλασσα ὄσο καὶ
νὰ φαίνεται ἀπ' ὄξω κοιμισμένη καὶ ἀσάλευτη. Εἶναι
πάντα ἑτοιμὴ νὰ θυμώσει· ὄσο καὶ ἂν φαίνεται ἡμερῆ
καὶ γελαστή. Καὶ ἄμα θυμώσει αὐτὴ ἡ ἄξενη θά-
λασσα, σηκώνει ἄγρια κύματα καὶ ἀφρίζει· καὶ χτυπᾶ
καὶ δέρνει τὰ ἀνοιχτὰ τ' ἀκρογιάλια. Ἀνάμεσα στὰ
δυὸ νησιά ποῦ προβάλλουν σὲ κείνο τὸ μέρος, κά-
ποιος δαίμονας, λέει ὁ λαός, εἶναι κρυμμένος στῆς
θάλασσας τὸν πάτο καὶ ἄμα θυμώσει, αὐτὸς ταράζει·
καὶ ἀναστατώνει τὰ νερά. Ἐκεῖ κοντὰ ἔχει τὴ σπη-
λιά της καὶ ἡ θεὰ ἡ Θέτιδα.

Γύρω γύρω γλείφει τὸ νησί ἡ θάλασσα μὲ τὰ
γλυκὰ της κοματάκια, στὴ γαλήνη. Γύρω τριγύρω
τὸ δέρνει ἡ θάλασσα τὸ νησί, ἡ θυμωμένη, ὄταν μα-
λόνει μὲ τοὺς ἀνέμους. Γύρω ἀγκαλιάζει τὸ νησί ἡ
θάλασσα τὸ καλοκαίρι καὶ πότε τὸ σφίγγει περισ-
σότερο, πότε κουράζεται καὶ χαλαρώνει λίγο τὴ δρο-
σερῆ ἀγκαλιά της, τὴ μυρωδιασμένη. Καὶ τὸ χει-
μῶνα εἶναι λιγώτερο παγωμένη ἀπὸ τὸν ἀέρα. Τότε,
τὴν αὐγὴ, σὰ δὲ φυσᾷ ἄνεμος βγαίνει ὁ ἥλιος καὶ
τὴ βλέπει ποῦ ἀχνίζει. Μὰ, καλοκαίρι κακοκαίρι,
ὄτι καὶ νάναι, τὸ ἔχει στὴν ἀγκαλιά της ἡ θά-
λασσα τὸ νησί καὶ τὸ σφίγγει ὀλοῦθε. Μὰ τὸ νησί
προβάλλει στὰ ὕψη, γυροῦντας ἀναπνοὴ καὶ λευ-
τεριά.

Τοῦ νησιοῦ σύνορα εἶναι ἡ θάλασσα, σύνορα ποῦ
ξεκόβουν καθαρά καὶ ἑξότερα φαίνονται. Τὸ νησί τὸ
ξεμοναχιάζει ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο ἡ θάλασσα καὶ
τὴν ξεχωριστό, ὀλάκαιρο, μοναχό. Ἐδῶ στεριά, ἐκεῖ
τριγύρω θάλασσα. Ἀπὸ τὴν κορυφὴ φαίνονται ὀλο-
τρόγυρα τὰ σύνορα βέβαια, ὠρισμένα, ἀναμφισβή-
τητα. Ποιὸς ἄνθρωπος μπορεῖ ποτὲ νὰ ἀμφισβητήσει
τὰ σύνορα αὐτὰ ; Ποιὸς μπορεῖ νὰ ἀρνηθῆ τὴ θά-

βελούδο, ἓνα προσκεφάλι ἀπὸ δῆλον βαροπατοῦσε
τὰ πόδια της ἡ Ἄλλη.

«Κι ἀποτεινόμενος σήμερον σὲ Σὰς τοὺς ἐκλεχτοὺς
(μερικοὶ ξεροκοκκίνησαν ἀπὸ εὐχαρίστηση ἄλλοι
κρυφοχαμογελάσανε τοὺς—ἐκλεχτοὺς!) σήμερον, στίς
25 τοῦ Μάρτη, γιὰ νὰ κηρύξωμε κ' ἐμεῖς μιὰν
ἄλλη ἐπανάσταση πιὸ βαθιὰ καὶ πιὸ μεγάλη ἀπὸ
κείνη ποῦ διαλάλησε τώρα κ' ἑκατὸ χρόνια ὁ Κο-
ραῆς. Ἐχομε ἀνάγκη ἀπὸ μιὰν ἀπέραντη καὶ σύ-
ριξη ἐπανάσταση στὴν ἀναθορπὴ τοῦ νοῦ καὶ τῆς
καρδιάς μας. Θέλετε ν' ἀναλάβετε ἓνα τέτοιο ἀ-
γῶνα ; Περιμένα ἐδῶ, ἀπάνω στὸν τάφο τοῦ Κο-
ραῆ, σήμερον τέτοια μέρα νὰ Σὰς τὸ διαλαλήσω.
Εἶμαι ὁ Ρήγας Φεραῖος, μιὰς μεγάλης πνευματικῆς
Ἐπανάστασης ! Ὁρκίζεστε ;»

Πῶς σκιάζονται ἑξάνου καὶ στέκονται, καὶ
πῶς ὕστερα δρομούνου καὶ φεύγουν τὰ πρόβατα στὴ
στάνη, μέσα στοὺς διπλομανταλωμένους τοίχους,
πλατὶ-πλατὶ στὸν τσοπάνη νὰ σωθοῦνε σὰν ἀντικρύ
σων λύκο ;

Ἔτσι κ' οἱ ψυχὲς τῶν «Ἐκλεχτῶν» αὐτῶν στα-
θήκανε μιὰ στιγμὴ ξαφνισμένες μπροστὰ σὲ τὴν
κακὴν ὁρμὴ κ' ἔπειτα μεμιάς τρεμογόνυτες πῆραν
πατεῖς με πατῶ σε τὸ χιλιόπατημένο μονοπάτι καὶ

πατόκορρα χωστήκανε πίσω ἀπὸ τὴ λογικὴ τὴν
ἀσάλευτη τῶν πραχτικῶν καὶ τῶν φρόνιμων ἀν-
θρώπων.

«Ὁρκίζεστε ; Γιατὶ πρέπει ἐπιτέλους τώρα ποῦ
εἶλαστε νέοι, νὰ τὸ ἀποφασίσωμε : Δυὸ δρόμοι ἀνοι-
γονται μπροστὰ μας στὴ ζωὴ : ἡ νῆσαι εὐτυχῆς,
νὰ ζεῖς ἥρεμα καὶ χορτασμένα μιὰ ζωὴ προβατένια
μέσα στὰ κιοτήδικα κοπάδια, νᾶχεις στάνη τὸ χει-
μῶνα καὶ χλωρὸ λιβάδι τὸ καλοκαίρι, ἢ νᾶσαι δυ-
στυχῆς καὶ μόνος καὶ ὑπέροχος. Νὰ χτίζεις, ν' ἀγω-
νίζεσαι, νὰ προχωρεῖς, ν' ἀνεβαίνεις ὡς νὰ ὕψωσεις
σιδεροθέμελο κι ἀστροστεφανωμένο τῆς Ἀτομικότητάς
σου τὸν Πύργο. Διαλέξετε »

Μὰ οἱ ψυχὲς ποῦ εἶσαν τώρα πιά στὴν στάνη
δίπλα-δίπλα στὸ βοσκὸ, προβάλανε ἀπὸ τὶς θυρίδες
τὶς στενὲς κ' εἶδανε τὸ λύκο νὰ οὐρλιάζει καὶ νὰ
θέλει νὰ μπεῖ μέσα, κι ἀρχίσανε γυροστραφισμένες κι
ἀσφλισμένες ὡς εἶσαν, νὰ τὸν εἰρωνεύονται καὶ νὰ
τὸν περιφρονοῦνε.

—Τὶ 'ναι αὐτὰ ; Τὶ 'ναι αὐτὰ ; Εἶπε μὲ ἐκ-
φραση ἀηδίας ὁ κρεμανταλᾶς. Συνωμοσιές ;

Τὰ χέρια του καὶ τὰ πόδια του ξεβιδώσανε σὰν
κάποιοι ξύλινοι πιερότοι ὄταν τοὺς τραβοῦνε τὸ
σπάγγο.

— Δὲν τὸνε χωνεύω τὸν ἄτιμο ! εἶπε σφίγγον-
τας τὸ γρόθο του ὁ μπράβος.

—Μ' αὐτὸς εἶναι θεότρελλος ! ἐξωφρενῶν ἔ
Κυτάχτε τὰ μάτια του.

Χιχιχί, κρυφογελάσανε ὄλοι γύρω τριγύρω.

«Ὁ Σούδερμαν στὴ Μάγδα νομίζω λέει : «Μα-
ζεῖτε κα'ένιας τὰ ἐρείπια τὰ παλιά καὶ χτίζει και-
νούργια παλάτια». Κι αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἀσυ-
χώρητο φτασίμα τῆς ἐποχῆς μας. Τὰ ἐρείπια τῆς
θηροσκείας τῆς πικραδεγμένης ἠθικῆς, τῶν κοινωνικῶν
συνθηκῶν εἶναι μολεμένα καὶ μισματικά, γεμάτα
ἀπὸ τὰ μικρόβια τῆς ἀκαθαρσίας καὶ τῆς διαφθορᾶς
καὶ πρέπει νὰ καθαριστοῦν ἀπὸ αὐτὰ τέλεια οἱ ψυ-
χὲς καὶ νᾶρθῃ ἡ Ἐπιστήμη νὰ θέσει καινούργια θε-
μέλια μὲ καινούργια ὄλικά.»

Ἀπάνω στὸ μέτωπό του ἔπεσε ἓνα σγουρὸ ἀπὸ
τὰ μαλλιά του κ' ἔτσι πῆρε ἑξάνου μιὰ παράξενη
ἐκφραση σγουρομάλλου παιδιοῦ ποῦ παίζει στὴν ἀ-
κρογιαλιά ἐναντία τοῦ ἀνέμου. Ἐμοιάζε παιδί ποῦ
τρέχει στὴ θάλασσα τῆς ζωῆς καὶ ἀπλώνει ἀνήξερα
τὰ χέρια του νομίζοντας λίγο ἀκόμα καὶ θ' ἀγγίζει
κάποια ἀπόμακρα νησιά (νησιά ἢ σύννεφα καὶ
καπνοί ;)

— Ἀλήθεια, εἶδα τὴ Σουσάνα χτῆς βράδυ . . .

λασσα, τη θάλασσα που πλάθει ακρογιαλίες ;

Τὸν καιρὸ τοῦ μεγάλου κατακλυσμοῦ τὰ νερὰ τοῦ Εὐξεινου Πόντου ἀνοίξαν δρόμο ἀπὸ τῆ Βόσπορο καὶ τὴν Ἑλλάσποντο. Ὅλα τὰ νησιά καὶ ἄλλα τὰ περιγιάλια τῶν μερῶν ἐκείνων πλημμύρισαν, καὶ στὸ βουνὸ τοῦ νησιοῦ, τὸ ψηλότερο, ποὺ μοναχὸ ἔμεινε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ νερὰ, ὄρμησαν καὶ συνάχτηκαν κατατρομαγμένοι οἱ ἄνθρωποι νὰ γλυτώσουν. Καθὼς ἀνέβαιναν τὰ νερὰ ἐλόενα καὶ περισσότερο, προσευχήθησαν στοὺς θεοὺς οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀφοῦ γλύτωσαν ἀπὸ τὸν πνιγμὸ, στὰ μέρη ποὺ σταμάτησε ἡ θάλασσα ἔστησαν γύρω γύρω στὸ νησί βωμοὺς στοὺς μεγάλους θεοὺς, σημάδια καὶ σύνορα τῆς σωτηρίας. Στοὺς βωμοὺς αὐτοὺς χιλιάδες χρόνια ἔπειτα ἔκαναν ἀκόμη θυσίαις στοὺς θεοὺς οἱ ἄνθρωποι. Τὰ σημάδια αὐτὰ ἔμειναν καὶ εἶναι ἀπὸ τὸν καιρὸ ἐκεῖνο τὰ σύνορα τοῦ νησιοῦ. Μὰ δὲν τὰ ἔπλασαν οἱ ἄνθρωποι τὰ σύνορα αὐτὰ. Τὰ ἔπλασε ἡ θάλασσα πῶς νὰ τὰ ἀμφισβητήσουν ; Γι' αὐτὸ τὰ ἐπικύρωσαν μὲ τὰ τεχνητὰ σημάδια τους. Τοῦ νησιοῦ τὰ σύνορα χωρὶς τὴν ἐπικύρωση τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχουν.

Ἄς σηκώσουν τίς ἀγκυρὲς τὰ καρδιά τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸν ἀγριο βόρριᾶ ἢ μὲ τὴ μανιασμένη τὴ νοτιά νὰ τραβήξουν κατὰ τὸ πέλαγο, κατὰ τὰ νησιά ἢ κατὰ τὴν ἀντικρινὴν στεριά. Θὰ βουλιάξουν σύζυγα. Γι' αὐτὸ μὴνες κάποτε περνοῦν χωρὶς συγκοινωνία οἱ νησιώτες μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Καὶ τὸ καλοκαίρι ἀκόμη ὁ ἀνεμος εἶναι συχνὰ ἀγριώτερος παρ' ἔσο χρειάζεται γιὰ νὰ ταξιδέψουν. Μιλοῦνε μονάχα ἀναμεταξύ τους, ἄνθρωπο ξένο δὲν ἀντιπρῶξουν, καὶ λέγουν τὰ δικὰ τους, καὶ ἄλλο τὰ δικὰ τους ξαναλένε. Ἔτσι γίνονται οἱ νησιώτες. Ζοῦν μεταξύ τους καὶ κυττάζουν πάντα κατὰ τὴ μεγάλη θάλασσα μὴν τοὺς φέρνει κανένα μήνυμα ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Συνήθως ἡ ματιά τους νὰ ἀντικρύζει τὸ πέλαγο καὶ τίς μακρινὰς στεριὰς μὲ τίς πολιτείας καὶ τὰ ξένα νησιά καὶ ἀκρογιαλίας. Συνήθως τ' αὐτὴ τους νὰ λογαριάζει τὴ δύναμη τῶν ἀνέμων καὶ τὸ θυμὸ τους. Ἐμαθάν νὰ ὑποψιάζονται τὴ θάλασσα πάντα. Καὶ ἔταν ἀκόμη γελάει αὐτὴ, οἱ νησιώτες μένουνε συλλογισμένοι. Αἰῶνες πέρασαν ἔτσι ζωσμένοι ἀπὸ τὴν ἕξενη θάλασσα καὶ τὰ ἄξενα περιγιάλια. Γενεές γενεῶν πέρασαν καὶ ζοῦν ἀναμεταξύ τους οἱ νησιώτες ρίχνοντας ματιὰς στὴ μεγάλη θάλασσα καὶ ἀκούοντας τὴ βοή της καὶ τὰ βογγητὰ τῶν ἀνέμων. Καὶ γίνηκαν ἄλλοι ἄνθρωποι. Οἱ στεριανοὶ ἀναγκάστησαν νὰ πάρουν βουνὰ

γιὰ σύνορα καὶ νὰ χτίσουν κάστρα στὶς κλεισούρες καὶ στὶς ράχες σκοπιές. Καὶ αὐτῶν τὸ κράτος ἦταν μικρὸ σὰν τὸ νησί, καὶ ἀπὸ ἓνα βουνάκι στὴ μέση τοῦ κάμπου φαίνονταν ἄλλοτε τὰ κάστρα ἄλλα τριγύρω καὶ σὰν περιδέραιο τὰ βουνὰ ποὺ ἦταν σύνορα.

Ἄλλοι πάλι ἔκαμαν τὸν τόπο τους τόσο μεγάλο ποὺ δὲ φαίνονται τὰ σύνορά του καὶ δὲν ξέρουν καὶ οἱ ἴδιοι καλὰ καλὰ ποῦ τελειώνει ὁ τόπος τους.

Μὰ τὰ πλατεῖα σύνορα δὲ φανερόνουν πάντα λαὸ πλατύμουλο καὶ μεγαλόκαρδο φανερόνουν μονάχα μεγάλο ἀνθρωπομαζῶμα. Καὶ τὰ ἀνθρωπομαζῶματα ἐλο ἀπλώνονται περισσότερο, ξεχάνονται, χαλαρῶνεται ἡ σύστασή τους, καὶ στενεύει ἡ ψυχὴ τῶν ἀτόμων.

Ἐκεῖνοι πάλι ποὺ ἔχουν τὰ στενὰ σύνορα καὶ τὰ βλέπουν οἱ ἴδιοι γύρω τους, περιμαζεύονται, φυλάγονται περισσότερο, συμπυκνώνεται ἡ ψυχὴ τους, δὲν ξεχνοῦν τὸν ἑαυτὸ τους εὐκολα καὶ ἀνεβαίνουν πρὸς τὰ ὕψη. Γίνονται βαθύτεροι καὶ ψηλότεροι.

Ἔτσι καὶ τὸ νησί ποὺ τὸ σφίγγουν ἐλόγυρα τὰ σύνορά του ξεπετιέται πρὸς τὰ ὕψη.

Οἱ Ἕλληνες εἶναι σχεδὸν παντοῦ νησιώτες σχεδὸν παντοῦ βλέπουν τὰ σύνορά τους—τὴ θάλασσα. Μὰ ἡ θάλασσα ποὺ ξεχωρίζει ἀνθρώπους ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους, ἡ ἴδια τοὺς εἶναι ἀνοιχτὴ γιὰ ταξίδια σὲ τόπους καὶ ἄλλους τόπους.

Τὸ νησί ὡς τόσο εἶναι πάντα κάτι ξεχωριστὸ καὶ δλάνερο. Ἔτσι τὸ βλέπει κανεὶς ἀπ' ἔξω. Καὶ ἀπὸ ἀπὸ τὴν ψηλὴν του κορυφὴν πάλι ἔτσι τὸ βλέπει—ἐρημικὸ μέσα στὸ πέλαγο.

Σὲ κείνο τὸ μέρος τῆς Ἀσπρῆς Θάλασσας ποὺ εἶναι τὸ νησί καὶ γίνονται ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια σεισμοί, τεισμοί, κατακλυσμοὶ καὶ καταποντισμοί, μπορεῖ καὶ τὸ νησί δλάνερο μὲ τὰ σύνορά του νὰ χαθεῖ. Οἱ σφουγγαράδες ποὺ βουτοῦν σὲ κείνα τὰ νερὰ, λέγουν πῶς ἀνάμεσα στὸ νησί καὶ στὴ στεριά βλέπουν μιὰ βουλιαγμένη πολιτεία. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἀναφέρουν πῶς ἐκεῖ ἄλλοτε ἦταν νησιά ποὺ τὰ ἔθαψε ἡ θάλασσα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΔΑΣ

ΑΡΓΥΡΗ ΕΦΤΑΔΙΩΤΗ
ΠΑΛΙΟΙ ΣΚΟΠΟΙ
ΠΟΥΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ ΔΡ. 2
ΚΑΙ ΔΡ. 2 1/2 ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

„ΣΤΗΝ ΟΞΩΠΟΡΤΑ“

(Ἐνα γράμμα τοῦ καθηγητῆ κ. E. Clément)

Φίλε Ταγκόπουλε,

Διάβασα τὸ δραματάκι σου στὴν «Ὁξώπορτα» καὶ μοῦ κίνησε ζωνρὰ τὸ διαφέρο μου. Βάζεις μπροστὰ στὰ μάτια μας μιὰ τερατώδη κοινωνικὴ ἀδικία, κληρονομημένη μαζί καὶ ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς ἀρχαίας Πολιτείας, ποὺ ἀνοίγεται κάθε δικαίωμα γιὰ τὸ καλὸ τῆς σκλάβας γυναίκας καὶ ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς χριστιανικῆς ποὺ ἀποδοκιμάζει κάθε ἔνωση ποὺ δὲν εἶν' εὐλογημένη ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Ἄν ἡ στενὴ τούτη ἀντίληψη κρατιέται ἀκόμη σήμερον στὰ ἦθη μας, ἡ νέα θρησκεία τοῦ παρὰ εἶν' ἀφορμὴ, καὶ ἡ πλουτοκρατία ποὺ ἐμποδίζει τὸ φτωχὸ κορίτσι νάμπη μέσα στὴν ἀστική τὴν οἰκογένεια. Χρειάζεται ἓνα ἠθικὸ καὶ κοινωνικὸ ξετύλιμα γιὰ ν' ἀλλάξουν καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ ἐνώνουν τὸν ἄντρα καὶ τὴ γυναίκα, καὶ γιὰ νὰ βλέπεται, ἀλλοιωτικὸ ἀπὸ τὴν πόρνη ποὺ πουλιέται στὸν καθένα, ἡ γυναίκα ποὺ λεύτερα παραδίεται ἐνὸς μόνου ἄντρα. Ἄς εὐχηθοῦμε καὶ ἄς ἐλπίσουμε τὸ μελλόμενον τοῦτο σταθμὸ προκοπῆς πρὸς αὐτοῦ τραβᾷ ὁ πολιτισμὸς μας. Μὰ ἴσαμε τότε ἀστόχαστη θὰ εἶταν ἡ κόρη ποὺ θὰ χαίροταν τὸν ἔρωτα ἔξω ἀπὸ τοὺς καθιερωμένους θεσμοὺς. Τρέχει πάντα τὸν κίντυνο νὰ πεταχθῆ στὸ δρόμο καὶ νὰ μείνη ἐκεῖ.

Κι ἄλλοι δραματικοὶ, καὶ στὴ Γαλλία καὶ ἄλλοι, σταματήσανε τὴν προσοχὴ τοῦ κόσμου στὸ θέμα τοῦτο ποὺ πονεῖ. Τὸ ἔφερες μὲ τὴ δεξιότητά σου καὶ στὴν Ἑλληνικὴ σκηνή.

Ἡ Αἴνα σου συγκινεῖ, εὐγενική, μὰ τσουχτερὴ στὸ θυμὸ της ἀπάνου καὶ μὲ τὴν εἰρωνία της. Τὴ λυπόμαστε γιὰ τὸ ἀδικα δυστυχεῖ, καὶ τὴν ἐυδοκιμάζουμε, γιὰτὶ βρίσκεται στὴ λογικὴ καὶ τὴν ἀλήθειαν. Τὴν ἀγανάκτηση καὶ τὸ πάθος της τὰ δείχνει σὲ κινήματα ἔξωχα. Σκίτσο ποὺ τοῦ χρειάζεται λιγάκι ἀκόμη, τόσα δά, γιὰ νὰ γίνῃ ὠραία ζωγραφία.

Ὁ Νάινος εἶν' ἓνας ἄθλιος, ἓνας πρόστυχος, ὅπως τότε θέλησες καὶ ὅπως ἔπρεπε νὰ εἶναι. Ὅσο γιὰ τὴν κυρία Βουρλά, χρειάζοταν νὰ δυναμωθῆ ἡ ἀντίθεση μεταξὺ τῆς ἀναξιοσύνης της καὶ τῆς ἀξίας τῆς γελασμένης γυναίκας γι' αὐτὸ τὴν ἔκομες πλοῦσια, μητέρα χωρὶς τιμὴ, ποὺ ξαναγοράζει τὴν αἰμῖα της μὲ χρυσάφι. Φοβᾶμαι μήπως ὁ τρόπος τοῦτος εἶναι τεχνητὸς, καὶ ὄχι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ ζήτημά σου γιὰτὶ καὶ ἡ περίστασις τῆς Αἴνας πάντα θὰ καὶ

εἶπε στὸ Ἄνδρ Ζουάν ἓνας παχὴς σπουδαστὴς χημίατρος, ὀλοστρόγγυλος, εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴ ζωὴ, ποὺ τὰ μάγουλά του γυαλιζάνε σὰ νάσανε ἀλειμένα βούτυρο. Φοροῦσε φράσκο καὶ κόκκινη γραβάτα.

— Τὴν εἶδες, γιαιτρε μου ; Εἶτανε μὲ τὴ Νίνα ; Τί σοῦπε γιὰ μένα ;

— Σσσστ ! φώναξεν ὁ δάσκαλος ἐξωφρενῶν γιαιτρε δὲν τὸν ἀφήνανε ἤσυχο νὰ παίρνει σημειώσεις.

«Ἐκεῖνοι μὲ τὰ πλατεῖα μέτωπα ποὺ πηγαίνουνε μπροστὰ καὶ φτάσανε πιά στὴν κορφή Φασγά, γυρίζουν κάποτε πίσω καὶ μᾶς χαμογελοῦνε. Ναι, σιμώνουμε στὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας καὶ ἀρχίζουμε πιά μέσα στὰ ροδοχράματα τῆς Αὐγῆς νὰ διακρίνομε νὰ λαμποκοποῦν στὸν ἥλιο οἱ τροῦλοι καὶ τὰ καμπαναριά κ' οἱ πύργοι τῆς καινούργιας Θρησκείας καὶ Ἡθικῆς καὶ Κοινωνίας.»

Ἐμοιαζε τώρα μὲ τοὺς ὄμορφους δισκοβόλους ποὺ ρίχνοντας τὸ δίσκο σὲ μαρμαρένια στάδια πλέκουν καὶ ξεπλέκουν καὶ ξαναπλέκουν πάλι τίς ἐφθδικὰς ἀρμονίες τῶν σάρκινων γραμμῶν.

Κ' ἔμοιαζε ἀκόμη, ἔτσι ποὺ ἀποτραβήχτηκε γιὰ νὰ συλλαβῆ τὴν ἰδέα ποὺ ἀστραποδιάβαινε μπροστὰ ἀπὸ τ' ἀναμένα του τὰ μάτια, ἔμοιαζε

ἀπαράλλαχτα μὲ τὴν τίγρη ποὺ παραμονεύει φλογματοῦσα καὶ σφιχτοκουλουριάζεται γιὰ νὰ χυμῆξει σὰ δυνατοτυλιγμένο ἀτσαλένιο ἰλικτήριο καὶ νὰ γραπώσει ἀπὸ τὸ λαϊμὸ τὴν ὄμορφη ἐλαφίνα ποὺ τὰ μεσάνυχτα μὲ τὸ φεγγάρι πάει ξένοιαστη σιτῆ ; Λίμνης τὰ νερὰ νὰ πιεῖ.

«Ὅλοένα φερνόμαστε, θέλοντας καὶ μὴ, στὴν ἀληθινὴ θρησκεία, τὴ φυσιολατρεία. Ὅχι τὴ φυσιολατρεία τῶν ἀρχαίων—αὐτὴ δὲ γυρίζει πιά, εἶταν ἀχώριστα δεμένη μὲ τὴν ἀφέλεια καὶ τὴν ἀμάθεια τῶν πρώτων ἀνθρώπων, μόνο τὴ φυσιολατρεία τὴν ἐπιστημονικὴ καὶ ἀδρόστοχαστη ποὺ πέταξε σκισμένους κάτω τοὺς πύλους τοὺς ἱερατικούς καὶ μᾶς φανέρωσε μὲ τὴ γύμνια της τὸ μυστηριώδη καὶ πανώριο ξετύλιγμα τῶν ὀργανισμῶν καὶ μᾶς ἔμαθε νὰ ἐνοοῦμε κ' ἐπομένως ν' ἀγαποῦμε ἄλλα γύρω μας τ' ἀψυχα καὶ ζωντανά. Ὅλοι οἱ ὀργανισμοὶ ἀπὸ τοὺς βιοφόρους καὶ ἀπρόητους ὀργανισμοὺς ἴσαμε τὸν ἀνθρώπο καὶ τὸν ὑπεράνθρωπο εἶμαστε ἀδερφοὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο Πατέρα, τὸν Ἥλιο, καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια Μάνα, τὴ Γῆ. Κ' ἔτσι γεννιέται μέσα μας στοχαστικὸ καὶ πολύξερο τὸ αἶσθημα τῆς συμπάθειας καὶ τῆς συγγένειας κ' ἡ παρηγορητὴ ἀντίληψη πῶς δὲ βρισκόμαστε σὲ ξένο σπιτί. Εἶμαστε στὸ σπιτί μας, στῶ

πκτέρη καὶ τῆς μητέρας μας, καὶ γλυτώσαμεν ἐπιτέλους ἀπὸ τὴ θρησκευτικὴ καὶ ἀερακοπανίστρα νοσταλγία τ' οὐρανοῦ. Τὸ ἐναντίον, ἀν πηγαίναμε σὲ τέτοιον οὐρανὸ, θάμασσε ἀπαρηγόρητοι σὰν τοὺς ξενηγεμένους καὶ θὰ νοιώθαμε ἀγιάτρευτη τὴ νοσταλγία τῆς Πατρίδας Γῆς.»

(Μπήκατε ποτὲ σὲ δάσος πυκνοφούντωτο καὶ ἀκούσατε ποτὲ τὸ βουητὸ καὶ τὴν ἀντάρα ποὺ σηκώνουνε τ' ἀνεμικά, ὅταν περνοῦν καθάλα ἀπάνω ἀπὸ τίς φουρτουσιασμένες, δυσκολόλυγιστες κορφές τῶν δρυγιάδων καὶ ρίχνονται μέσα στὶς βαθυπράσινες φυλλωσιές τῶν πεύκων, συρρομαδώνοντας ἀπὸ τὰ κλαδιά, διπλόχουφτα, τὴν ὄρμη γιὰ γάμους γύρη ; Κ' εἶδατε πῶς σηκώνεται αὐτὴ σύγνεφο γεμάτο ἀβάσταχτες μπόρες ἀγάπης καὶ χύνεται ἀπάνω στ' ἄλλα πεῦκα τὰ φρενιασμένα ἀπὸ τὴ δίψα τοῦ δημιουργικοῦ φιλοῦ ;)

— Τί 'ναι αὐτά ; Τί 'ναι αὐτά ; φώναζανε τώρα πέντ' ἔξη μὲ περιφρόνηση κουνώντας ἀπειλητικὰ τὰ χέρια τους.

— Τέχει ἀποστηθίσει ἀπὸ κανένα βιβλίο καὶ θέλει νὰ μᾶς τὰ περάσει τώρα... Μὰ γιὰ ποιούς μᾶς πῆρε ; γιὰ ποιούς ; φώναξε ὁ βιβλιοθηκάριος σφίγγοντας τοὺς γρόθους του καὶ πηγαίνοντας ἀπὸ τὸν

νοοι την έγνοια και πάντα θά είναν μέσα στο δίκιο, κι ανίσως ή κυρία Βουρλά είναν σέ όλα τίμα γυναίκα.

Οι άνθρωποι του λαού καλά παρατηρημένοι στο έργο σου αξιολόγητο πράμα.

Κοντολογής νά, μιá σύντομη πράξη που ξεδιπλώνει τή θλιβερή πραγματικότητα, και φέρνει τή σκέψη στον ίσο νοού και τή συγκίνηση στην ειλικρινή καρδιά. Καλά συνεχίζει τή σειρά των ηθικοποιητικών σου δραμάτων, με ανθρώπινη αλήθεια πιο πολλή, καθώς φαίνεται, στους χαρακτήρες.

Nice, le 28 Juillet 1909.

E. CLÉMENT

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στη Λαϊψία και πουλιούνται στα γραφεία του «Νουμά».

α) ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΔΑΚΑΣΗ :

- 1) Στην άνεμη καρφωμένα Δρ. 1.—
- 2) Τραγουδάκι » 1.—
- 3) Στην νήσο πέρα ο πύργος της Αθή- ρητης » 1.—

β) ΠΟΙΗΣΗ ΑΔΕΣ. ΠΑΛΛΗ :

- 4) Μολιδιάτισσα Δρ. 1.—
- 5) Μισιριώτισσα » 1.—
- 6) Ρουμελιώτισσα » 1.50
- 7) Αφροδίτη » 1.50
- 8) Χάντε χερσίδε » 1.—
- 9) Μικρούλα » 1.50
- 10) Στόν Έποπα (μαλλιάρικα Πόπ!) Χαρίζεται.

*Όλα μαζί ένας τόμος Δρ. 5.

*Υπό την Ύψηλήν προστασίαν της Α. Μ. του Βασιλέως

Α Κ Α Δ Η Μ Ι Α ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ και ΕΜΠΟΡΙΚΗ

*Εν Αθήναις (Πλατεία Κάνιγγος)

Έγκυριμένη δια του από 29 Ιουλίου 1894 Β. Δ. Σχολαί τεχνικών σπουδών ανώτεροι :

ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ, ΓΕΩΡΓΙΚΗ, ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΗ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Φοίτησις διετής.

*Έναρξις μαθημάτων τῆ 15 Σεπτεμβρίου.

Πρόγραμμα αποτέλλεται δωρεάν.

Γίνονται δεκταί μαθήτριαι.

Ένα στην άλλο.

— Ποιητάκος! εἶπε με άηδεια και σούφρωσε τὰ χείλια του σά νάποιρνε κινίνο, κάποιος κοντούτσικος άνθρωπάκος με ξουρισμένα μουστάκια, με λυμένη μαύρη γραβάτα και με μακριά μαλλιά για να φαίνεται καλλιτέχνης.

— Κυτάχτε τον! Χιχιχί! Θαρρείς και βλέπουνε τὰ μάτια του ό,τι λέει ή φωνή του! εἶπεν ο χασάπης με τήν ανασηκωμένη μυτίτσα.

Κ' ή Χρυσούλα άκουμπισμένη στο κουπαρίσι έτρεμε. Κ' ήθελε νάρχισει τὰ κλάματα, με δέν τολμούσε.

*Ήσυχα-ήσυχα ο Όρεστής ξακολουθούσε.

«Κι άκόμα ή καινούρια θρησκεία μες μαθαίνει να μη θυμώνουμε για τήν άνηθικότητα και τήν κακία και τήν άσκήμια που παραμορφώνουν τις ψυχές των σημερινών ανθρώπων. Κ' οι άτέλειες αυτές είναι εφαρμογή του μεγάλου νόμου του Σελυγιμου. Κ' οι άτέλειες αυτές είναι άρμονία. Natura saltus non facit: κ' οι άμεσοι άπόγονοι των πιθήκων δέν είναν δυνατοί να είναν τέλειοι. Άν εΐσαν, θάταν saltus στο ξετύλιγμα, θάταν παραφωνία στο ρυθμό που κυβερνά τὰ άστρα, τὰ σχολήκια και τις ψυχές!»

— Χιχιχίχιχί! σιγοχαχαρίζανε γύρω τριγύρω

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για τήν Αθήνα Δρ. 5.— Για τις Έπαρχίες Δρ.

Για το Έξωτερικό Δρ. 10.

Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τμήματα (2 Δρ. τήν τριμηνία) συνδρομές.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ά δε στείλει μπροστ τή συνδρομή του.

10 λεπτά το φύλλο λεπτά 10

Τα περασμένα φύλλα του Νουμά πουλιούνται στο γραφείο μας στη διπλή τιμή.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κιάσκια (Σύνταγμα, Όμόνοια Έθν. Τράπεζα Ύπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχιδρομου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός ύπόγειου Σιδηρόδρομου Όμόνοια), στο κιάσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεία), στα βιβλιοπωλεία «Έστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

Στην Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στα Πρακτορεία των Έφημερίδων, στον Πύργο στο βιβλιοπω-

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

*Η παραίτηση του Θεοτόκη—Ο Ραμπαγός Λεβίδης—Το τελευταίο του κατόρθωμα—Χωρίς Βουλή.

ΟΧΙ άναντρος ο Θεοτόκης, αν άληθινά παραιτήθηκε τούτη τή φορά (γιατι πολλές φορές ίσαμε τώρα μες γέλασε) άπό τήν Κομματική άρχηγία κι άπό το βουλευτικό άξίωμα. Όχι άναντρος, με παλκαράς, γιατι παλκαριά είναι να πεις ξάστερα τή γνώμη σου, δοο στραβή κι άνάποδη κι αν είναι, και να πäs καλά σου ύστερα.

Κι αυτό έκαμε κι ο Θεοτόκης. Δήλωσε πως είναι άντιεπαναστατικός, πως δέν μπορεί δηλ. να παρνηθεί το πολιτικό παρελθόν του, και παραιτήθηκε.

Κ' έκαμε πολυκαλά. Λένε πως θαν τονέ μιμηθούνε κι άλλοι τριάντα βουλευτάδες άπό το κόμμα του. Καλά θα κάμουν κι αυτοί. Μακάρι να τονέ μιμηθεί κι ο Ράλλης κι ο Μαυρομιχάλης κι όλα τάλλ' άστραφτερά άστέρια του ρουσφετιού. Δε χάθηκε ο κόσμος κι ούτε θα γίνει ή παραμικρότερη ζημιά. Θα κάνουνε μάλιστα άγια δουλιά. Γιατι πρέπει να δειαστεί πρώτα ή Βουλή και να καθαριστεί καλά, για να μπορέσουνε να μπούνε ύστερα μέσα οι καινούριοι και οι άληθινοί άντιπρόσωποι του λαού.

ΕΝΑΣ μόνο δέν υπάρχει καμιά έλπίδα να παραιτηθεί,

ο Λεβίδης. Καθώς ή άρεντιί του το δήλωσε και σε συντάχτη της «Ακρόπολης», είχε δει, κι όταν άκόμα είναν Ύπουργός, πως το κακό πια ξεχείλισε και μόνο πως μιá επανάσταση θα μπορούσε ναν το σταματήσει.

Το είχε δει, με δέν είχε το κουράγιο ούτε ναν το πεί ούτε ναν το κάμει. Δέν είχε το κουράγιο να επαναστατήσει ο ίδιος και να φύγει άπό το Ύπουργείο, δηλώνοντας για ποιούς λόγους έφευγε.

Ό Λεβίδης όμως ούτε στις πιο κρίσιμες στιγμές δέν μπορεί να το ξεχάσει πως είναι κομματάρχης και ζητάει όλα ναν τα ξεμεταλλεύεται για τους κομματικούς του σκοπούς. Γιατι να μη ζητήσει να ξεμεταλλεύει για τους διους σκοπούς και τήν Έπανάσταση;

ΣΤΗΝ πολιτική ιστορία του Θεοτόκη (αν άληθινά ή πολιτική του ιστορία τελιώνει σήμερα) θα γραφτεί για τελευταίο κατόρθωμα ή ύποδοχή που παρασκευάσε για το Διάδοχο στην Κέρκυρα. Τέτια ύποδοχή, που έκαμε τόσο άντιδημοτικό το Διάδοχο και που λίγο έλειψε να ματοκυλήσει τον τόπο, μόνο ένα μωρό παιδί κ' ένα μυαλό νεουλασμένο μπορούσαν να τή σχεδιάσουν και να τήν κάμουν έτσι που τήν κάμανε.

*Όσο για το Διάδοχο, το δυστύχημα είναι που δέν τήν ένωσε τήν παγίδα με παρσούρηκε τυφλά σε δαύτηνε.

ΧΩΡΙΣ Βουλή. Σιγολέγεται κι αυτό. Πως ή δεύτερη πράξη της Έπανάστασης θάνα να διοικηθούμε δίχως Βουλή. Δηλ. προς ο «Στρατ. Σύνδεσμος» έχει αποφασίσει να ρήξει τήν Κυβέρνηση Μαυρομιχάλη πριν άνοίξει ή Βουλή, να κάμει Ύπουργο άπό πρόσωπα που τάχει όρισμένα άπό τώρα, και να διοικήσει τον τόπο για κάμποσο καιρό δίχως Βουλή, με Βασιλικά διατάγματα.

Ναν το δοκιμάσουμε κι αυτό. Να δοκιμάσουμε κι ό,τι άλλο θέλουν. Άδιάφορο, αν αυτό το άλλο μες ματοκυλήσει.

Είμαστε πουμιαστε πνιγμένοι. Και κεί που να πνιγμάστε στο έμπυο της σαπίλας μες, χίλιες φορές προτιμώτερο να πνιγούμε στο αίμα μες,

ΑΛΛΗ ΠΛΑΣΗ

*Ό νους μου δείχνει στην ψυχή κάποιια καινούρια πλάση άνάμεσα στα σύγνεφα και στον τρελλόν άγέρα και άγωνιέται ή φτωχή στην πλάση αυτή να φτάση και περπατεί άκούραστη στο γαλανόν αιθέρα.

Τή ρίχν' ο άνεμος στη γῆ μπροστά στο νεκροθάφτη κ' εκείνος με βαρεία καλιά της λέει πως θα καθίση ως που το μνήμα να γενή π' άδιάκοπα της σκάφτει, εκεί ν' άφήση το κορμί κι αυτή να φτερουγίση!

ΛΙΑΙΚΑ ΜΠΕΤΣΙΚΑ

όλοι. Κ' ή Χρυσούλα έπαψε πια να τρέμει κι έκουε τα μελίσσια μόνο τώρα, που βούζουνε μπαίνοντας στα μυρισμένα νυφικά λέχτρα των λουλουδιών, κι άκουε άποπάνω της τα φυλλαράκια ν' άνοίγουν στις άκρες των κλαδιών κ' ένοιωθε τα φύλλα της καρδιάς της ν' άνοίγουνε κι αυτά κι όλο της το κορμί να χαιρείται, ν' αναγαλλιάζει, να φουντώνει πιο ξέχειλο μες' άπό τήν πουκαμισά της τή νυχτικιά.

Και δίπλα της ο βιβλιοθηκάριος στριφογύριζε το πελώριο του το κλάκ στα χέρια του νευρικός.

—Μά κύριε Πρόεδρε, αυτά είναι άνοησίες, άνοησίες. Στην άγάπη θά στηρίζουμε τή ζωή; Και τότε έρωτώ (και ύψωσε το δάχτυλό του) τί θα κάμουμε το otruggle for life και το pomo romini lupus?

— Ού, καημένη (έτσι πάντα τήν άρχιζε τήν κουβέντα του ο κ. Πρόεδρος) ού καημένη, τί σε μέλει; Άς τονε να λέει ό,τι θέλει. Μη γίνεσαι έσα του... Ού καημένη! Κι έγγισε χαδευτικά και προστατευτικά το βιβλιοθηκάριο στον ώμο.

Κι αυτός κολακεύτηκε, ξεροκκιάτιε και σώπασε.

— Μ' άλήθεια είναι καιτρέσσα του αυτό το κορίτσι; λέγανε περπατέρα τρεις λιμοκοντόροι που

κάνανε όλοι μαζί κόρτε της Χρυσούλας, καθένος με το δικό του σύστημα: Ό ένας άναστένανε και λίγωνε τα μάτια του, ο άλλος τήν κύταζε κατάματα σά νάθελε να τήνε μαγνητίσει ή να τήνε φοβίσει, κι ο τρίτος έστριβε το μουστάκι του και της χαμογελούσε συγκαταβατικώτατα.

— Ναι, κεί καιτρέσσα του. Δέν το ξέρεις; Ίστορία όλόκληρη!

— Τι; τί; Πίς μου στο Θεό σου!

— Έπειτα... στο κρφεείο... Μυθιστόρημα, φίλε μου. Έφυγε άπό τήν Αθήνα όλομύναχη κ' ήρθε και τότε βρήκε.

— Στσοτ! φώναξεν ο δάσκαλος, ύψώνοντας το μολύβι.

«Και μες δίνει άκόμα ή Έπιστήμη τή βαθύγνωμη έπισείκεια και καλοσύνη προς όλους τους δυστυχείς που είναι κακοί. Γιατι μες έμαθε τους βιολογικούς νόμους και ξέρομε τώρα το να είσαι καλός ή κακός είναι το πιο πολύ ανεξάρτητο από σένα, πίσω άπό κάθε κίνησή μες κινούνται χιλιάδες χέρια πεθιμένων και κάτω βαθιά σε κάθε αίστημα και κάθε ιδέα μες άργουσαλεύει άθάνατο το ένστικτο άρίφνητων ζώων. Όποιος έννοεί βαθιά άγαπή και βαθιά και στα σκοτεινά και άσκημα

ΦΥΛΛΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*)

ΙΑ'

ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΙ ΝΑ ΤΟ ΚΡΕΜΑΣΟΥΝ!

Δέν ξέρω πόσα χρόνια και πόσοι μήνες πέρασαν από τότες που με πρωτοπήρε ή μάνα μου στο Σκολειό. Πρέπει να είμουνα στα δώδεκα τώρα. Πρέπει να κόντευε χρόνος που δέν ήρχονταν πιά μήτε ή 'Ελένη μήτε ή 'Αννούλα. Δέν την έβλεπα πιά τώρα καθεμέρα την 'Ελένη. Δέν την ήκουγα την τρεμουλιαστή τή φωνή της καθώς τότες που διάβαζε στην τάξη των κοριτσιών. Δέν την είχα πιά αντίκρυ μου να με περεχά με τὸ φῶς της. Είταν κλεισμένη πιά τώρα στο σπίτι της και δέν τή συχνόβλεπε μήτε ή 'Αννούλα.

Όχι την έβλεπα μες στο νοῦ μου, και την είχα πάντα μες στην καρδιά μου. Τά γλυκά της τά μάτια φεγγοδοούσανε σιμά μου σά μ' έρωγαν τά βάζα του Σκολειού, μεγαλήτερα βάζα τώρα. Πήγαινα να ποτίσω τὸ περιβόλι τὸ βράδυ, και σά Νεράιδα την έβλεπα κ' έτρεχε ανάμεσα στα λουλούδια. Να παίζω πήγαινα με παιδιά, και παραφύλαγε να με τραβήξει, να με πάρη μαζί της. Κοιμούμου, και στον ύπνο μου ήρχονταν. Ξυπνούσα, και πάλι σιμά μου την ένοιωθα. Της μιλούσα, χιλια της έλεγα λόγια γλυκά, λόγια που μήτε τήκουσε, μήτε τὸ δνειρεύτηκε ίσως.

Είταν τώρα διακοπές, καλοκαίρι. Κεριακή βράδυ, χαρά Θεοῦ. Ο ήλιος έγερνε και περεχούσε τάψηλοχτισμένο χωριό με χρυσόκκινη ανάλαμπή. Η θάλασσα κοιμότανε σά να τή μέθουσε τὸ γλυκὸ καλοκαίρι. Τά πουλιά κελαιδούσανε στα περιβόλια, σά να μάλλωναν ποὶ να πρωτοπάρη τὸ καλλίτερο τὸ κλωνι γιὰ κρεβάτι του. Οί λυγερές οί φωνές και τὰ γέλοια της γειτονιάς ἀντικαλούσανε στον αέρα σάν πανηγύρι, οί ναῦτες τραγουδούσανε στο λιμάνι, έλος δ κόσμος χαϊρότανε.

Είπα της μακαρίτισσας, ἄς πάρουμε την 'Αννούλα και ἄς πάμε έξω κ' έμετε. Να δοῦμε τή θάλασσα να ρίξουμε δυο πέτρες μες στο γιαλό. Να κοιτάξουμε τά βουνά, να πάρουμε καθάρια ἀναπνοή. Έβαλε λοιπόν τὸ σάλι της και βγήκαμε. Στο δρόμο, ἀνταμώνουμε τὸ γέρο Βασίλη. Και καλά να γυρίσουμε πίσω να μη βγοῦμε σπίτι να πάμε κάτι κρυφομίλησε της μάνας μου, και γυρίσαμε. Κάτι μισοάκουσα για μιὰ καινούρια βαρκιά που μάς ήρθε πάλι.

— Αἶ, στην υγειά σου, μου κάνει δ γέρος πιά

*) Η αρχή στο 352 φύλλο.

νοντας τή μαστίχα του, και νάχουμε την ευχή της Λενιώς. Δέν τὰ μάθετε; τήν τάξανε την 'Ελένη τους. Εἶδε, λέει, ή Καλαφάταινα έψες δνειρο, και πήγε δ άγιος του Μοναστηριού και της είπε: «'Εγὼ ποῦ γλύτωσα τὸ κορίτσι σου, εγὼ πρέπει και να τὸ πάρω». Κι από την ώρα που ξύπνησε ή Καλαφάταινα, μ' αυτό δνειρο έχει να κάνει. Και τὸ πήραν ἀπόφαση να τή στείλουνε γλήγορα, πρι να ξανάρθη δ άγιος και της κάμη της Καλαφάταινας κανένα κακό».

Μ' αποσβόλωσαν τὰ λόγια του γέρου. Άνοιξε ή γής και με κατάπιε. Έπεφτα σ' ἀτέλειωτο βάθος. Γύριζαν οί τοίχοι, γύριζε έλος δ κόσμος. Που να βσταχτή πιά δ κόσμος δίχως εκείνη! Θά χαλάση δ κόσμος, κλάσση θα γεινή τὸ χωριό, θα ρημάξει τὸ σπίτι μας, θα μηθ δ μαῦρος δ πόνος μες στην καρδιά μου και θα την κάμη για πάντα δική του! Φεύγει πιά ή παρηγοριά μου, φεύγει ή δύναμη που με διαφέντευε μέσα στον κόσμο, που με γέμιζε θάρρος κ' έλπίδα. Ποιός ἀθώρητος άγγελος θάρρειται τώρα κοντά μου να με γλυτώνη από ἀμέτρητους πειρασμούς! Κανένας, κανένας πιά τώρα παρα ή μάνα μου, και κείνη δέν τὰ ξέρει πιά ελα τὰ μυστικά βάζα μου. Τήν έκαμε ξένη τή μάνα μου τὸ Σκολειό!

Που να τὸ φανταστή δ γέρος πως άνοιξε μπροστά μου τέτοιον γκρεμό! Χωράτευε με τήν παιδικήσια μου την άγάπη, και δέν τήξερε πως με σπάραιζε. Μήτ' άλλος κανένας δέν τήξερε. Όλοι για παιχνίζι την έπαιρναν τή βαθειά και την τρυφερή εκείνη την άγάπη!

Έκαμαν τὸ σταυρό τους σάν άκουσαν την είδηση, κ' ή μάνα μου κ' ή 'Αννούλα. Έκαμαν τὸ σταυρό τους, και σύχασαν. Άμα είταν άγιος στη μέση, λόγος δέν έπεφτε κανενός.

... Σιγά σιγά ξανάρχισαν πάλι την έμιλία. Μιλούσαν κ' οί τρεις σά ν' άρραδωνιάστηκε ή 'Ελένη... Όλα τὰ καλά της Ιστορήθηκαν, έλες οί μορφές της, ως και τὰ παλιά της τὰ πάθια.

Δέν μπορούσα πιά να βαστάξω. Σηκώθηκα και βγήκα στην αυλή. Άνοιξα τή θύρα, πήρα τὰ μάτια μου, κ' έφυγα. Που πήγαινα δέν ήξερα. Μ' έβγαλε δ δρόμος στον Άνεμόμυλο. Άνέθηκα τὸ βουναράκι. Κάθισα στο πλάγι του μισογκρεμισμένου του μύλου, και κοίταξα την ἀτέλειωτη θάλασσα. Άκουσα τὰ κύματα που χτυπούσανε μέσα στις σπηλιές ἀποκάτω, και θαρρούσα πως άναστενάζαν. Έδλεπα τὸς βράχους τριγύρω και μου φαινονταν παράξενο πως δέ μιλούσαν, πως δέ ράγιζαν, που έφευγε ή 'Ελένη για πάντα. Περνούσαν οί βάρκες να πάνε στο πυροφάνι, και δ νοῦς μου δέν τὸ χωρούσε πως γίνεται δ έρημος δ φαρὰς να συλλογιέται για ψάρεμα, τώρα που φεύγ' ή 'Ελένη! Πῶς δέν έπεφτε κι δ ήλιος μιὰ και καλή μες στη θάλασσα, να πινηγί και νάφανιστή, μόνο βασίλευε σιγανὰ σιγανὰ, σά να μήν έφευγε ή 'Ελένη!

Άξαφν' άκούγω βαρὺ κρότο, σά να πήδηξε κά-

ποιος από ψηλά. Γυρίζω, και βλέπω Τοῦρκο στρωμένο. Πρέπει να παραπάτησε πηδώντας από μεγάλο βράχο. Λίγος παρακείθε βλέπω και άλλο Τοῦρκο που έτρεχε καταπάνω μου με στα μάτια του άγρια χαρά. Τρομερός στοχασμός με περνάει σάν άστραπή. Βρέθηκ' άμέσως δλόρθιος, πηδηχτός, πεταχτός, ζαρκάδι μοναχό. Κατέβαινα τὸ βουνό κατορακυστά. Μιὰ φορά δέν κοίταξα πίσωθέ μου. Είμουνα σε λίγες στιγμές στο χωριό. Άλλη μιὰ στιγμή, και χώθηκα στην αυλή μας. Φωνή δέν είχα σάν μπήκα. Άνέθηκα ίσια άπάνω, και πολεμούσα να συνεφέρω. Τὸν έβλεπ' ακόμα τὸ φίλο με τήγρια τὰ μάτια.

Δέν ξέρω πόση ώρα κοιτούμου εἶτσι μήτε τί συλλογιόμου. Ένα πράμα θυμούμαι, που ἀποφάσισα να μην τὸς πῶ τίποτε κάτω. Θά τρομάξουν, είπα, κ' ίσως με τάξουν και μένα Καλόγερο! Όχι, εγὼ θα ζήσω στον κόσμο, στον κόσμο θα μεγαλώσω, και από τὸν κόσμο ἀπομέσα θα τὸς πλερώσω τὸς φίλους... Σκουλαρίκι: να τὸ κρεμάσουν.

ΙΒ'

ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ

... Έκλεισα τὰ μάτια μου και ἀποκοιμήθηκα. Και στον ύπνο μου είδα παράξενο δνειρο. Βρέθηκα σ' έκκλησιὰ μέσα. Αχμπάδες, ψαλμοψίδες, κόσμος. Κι ως τόσο μιὰ καταχνιά, που εἶσο κι αν έφεγγε, δέν έδλεπα τίποτες μακριά. Σε ποιό μέρος της εκκλησίας βρισκόμουνα δέν ήξερα. Κόκκινο σύννεφο μου τὰ σκέπαζε ελα. Πλανιόμουνα από δω και από κει σάν τυφλό. Άξαφνα έρχεται άγγελος πλάγι μου! Να, άγγελος με φτερά. Με παίρνει από τὸ χέρι, και δίχως λέξη να πῆ, με φέρνει σ' ένα στασιδί. Είταν τὸ στασιδί του Ψάλτη. Ότι σταθήκα και, με τὸν άγγελο πλάγι, με ξύπνησε ή φωνή της 'Αννούλας. — Έδὼ μαθές είσαι: τόσην ώρα και δέ μιλάς; Τι έπαθες; Μιὰ ώρα σε γυρεύουμε τώρα. Ηρθε κ' ή Καλαφάταινα με την κόρη της να σε πῆ έχε γειά, και πουθενά δέ σε βρισκαμε. Να δὰ που σάγαπαει ή μικρή κιόλας, και σοῦ άφησε τὸ κεντημένο αὐτὸ μαντίλι. Τὰ μοίρασε ελα της τὰ προικιά. Και για σένα, λέει, έφερε τὸ καλλίτερό της μαντίλι, να τή θυμάσαι...

Αὐτὸ είναι τὸ μαντίλι που βρήκες δεμένα αὐτὰ τὰ χαρτιά, κληρονόμο μου. Είναι κρυμμένα τὰ ξόμπλια του και κίτρινο τὸ πανί του...

Είτανε πιά νύχτα, και δέν μπορούσα να βρῶ ἀφορμή να πάγω, ἄς είναι κι απ' έξω από τὸ σπίτι της, να βρεθῶ άλλη μιὰ στιγμή, πιά κοντά της. Πάει πιά, δὲ θα τήν ξαναἰδῶ τήν 'Ελένη!

Και μήτε τήν ξαναἰδῶ... Δέν ξέρω πως τὰ βάσταξε τὰ βάζα του μοναστηριού. Ξέρω μονάχα πως εκεί πιά δέν είναι κλεισμένη, μόνο τώρα πετάει άψηλά, και κατεβαίνει κάποτε και με παίρνει

άδουτα του Κακού λαμποκοπά παντοτεινά και τρεμοκλαίει ένα μεγάλο δάκρυ Όμορφιάς και καλοσύνης!»

Κ' ένα χλωμό ντελικάτο παιδί με δψη χτικιασμένου, ή άριστοκράτη, πλησιάζει ένα φίλο του της ίδιας κατασκευής και τότε ρωτά με φωνή παρθενικιά και λευκότατη:

— Εἴστε ὑπὲρ του ελευθέρου γάμου;

Κι δ άλλος κουνώντας τὸ φρόνισαλο κεφαλάκι του, σοβαρότατος:

— Βεβαίως! Βεβαίως!

Και ή φωνή του 'Ορέστη, δλόρθη σά φλόγα, ὀρθονότανε και κήρυσε:—Εἶτσι θα κήρυττε κ' ή πορφυρόστομη φωνή κάποιου Προδρόμου μέσα στην 'Ερημο της 'Ιουδαίας. Έτσι κηρύττουν πάντα οί φωνές των Προδρόμων.

α' Η σημερινή ευτυχία με τὸ νάχει βάση την άπάτη και την πρόληψη, μοιάζει με τὸ άγαλμα της Παλαιάς Διαθήκης που είχε τὸ κεφάλι χρυσό, κ άσημένια τὰ στήθια, με τὰ πόδια εἶσανε χωμάτενα και στο πιδ άκροδάχτυλο άγγιγμα σωριάστης χάμου.

Τὰ πόδια θα κάμουμε έμετε από τὸ γρανίτη της 'Επιστήμης και άπάνω θα στηλώσουμε τ' άση-

μένια στήθια και τὸ χρυσὸ κεφάλι: της Ζωής!»

Η Χρυσούλα προχώρησε έξαττικιά κ' ευτυχισμένη ένα βήμα, λές κ' ήθελε ν' ἀπορυσφήξει καλύτερα τὰ λόγια του άγαπητικού, λές κ' ήθελε ν' άδράξει τή στιγμή αὐτή, που μέσ' από τὰ κυπαρίσσια γοργοφακνίζοτανε πιά με τὰ γαλάζια φτερά της θύμησης, να τήν άδράξει και να της κλείσει τὰ φτερά και να της πει:

— Μείνε, μείνε... Και να πλέξει ίκετευτικὰ τὰ μπράτσα της γύρω στα κλειστά φτερά της και να της λέει:

— Εἶσαι ὀμορφη, είσαι ὀμορφη! Σὰ μου φύγεις και οὐ τί θα γενῶ;

— Χιχιχιχι, σιγοχαχαρίζανε οί μπακαλόψυχοι γύρω τριγύρω.

Τὸ ὥς εἶτσι που κινήθηκε τώρα ή Χρυσούλα έπεσε πὸ πολύ και πιδ γλυκὸ άπάνω στο πρόσωπό της και άγκάλιασε λαχταριστὸ τὸ φόρεμά της άπάνω στο μερι που ἀνασηκώθηκε και σάλεψε. Στο δεξὸ μηλίγγι της ενκ σγουρό έξφυγε από τὰ μαλλιά της και ρωτίστηκε. Λές κ' άναψε και γίνηκε χρυσόξανθη φλόγα. Τὰ χείλια της τὰ καμαρωτὰ είχαν ἀποσυρθετ λίγο από την πολλή προσοχή και τὰ δόντια της φανήκανε μαργαριταρένια και γυαλιστερά κ' εἶτσι

ξάφνου μέσ' από τή σεμνότητα και τή ντροπαλότητα της Παρθένας που φαινότανε ως τώρα ή Χρυσούλα, πεταχτηκε ἀναποδογυρισμένη ή Γυναίκα—ή Γυναίκα που κάποια βράδια λειτουργικὰ και άνόσια είναι πεσμένη χλωμή στα μουσκεμένα προσκαφάλια και μισανόγει τὰ χείλια της και φαινονται σε δυο σειρές λευκότατες τὰ δόντια της να τριζοσφιγγουνται σκεπασμένα με άφρί.

Ο Γοργίας τυλιγμένος παντα στα σάλι του είχε καθίσει τώρα στη ρίζα του κυπαρισσιού, δίπλα στο δάσκαλο, και ξεφύλλιζε συλλογισμένος κι άνησυχος τὸ βιβλίο που κρατούσε...

— Χιχιχι! ξεπετιόντανε πάντα γέλοια τριγύρω.

Κι από τὰ μάτια του 'Ορέστη πενούσανε σε λαμποδαφορία έξωφρενικὰ έλος οί χίμαιρες των σοφών και τὰ δνειράτα των ποιητών και άπάνω σε δάσος λόγχεις έλες οί καρδιές που άνάφτηκαν και καήκανε για τίς μεγάλες τίς τρέλλες.

Και γύρω του σάλευε άσχημίνητος, μαῦρος, δ δχλος αὐτὸς των νέων. Έτσι πάντα γύρω στην δλόρθη φλόγα στριφογυρίζει δ καπνός.

(Άκολουθετ)

ἀπὸ τὸ χέρι σὰ χάνουμαι στοῦ κόσμου τὴν καταχνιά, καὶ μὲ φέρνει σὲ στασίρι ποῦ δὲν τὸ ἀξίζω.

II'

ΟΞΩ!

Ἄς σταθοῦμε δὴ πέρα λιγάκι. Ἄς ἀπλώσουμε τὸ χαλί μας κι ἄς κάμουμε τὸ ναμάκι μας. Χαμογελάς, ἀψηλόθρονό μου θεριό, ποῦ ὄνομα δὲ σοῦ βροσκω; Τί τάχα; Οἱ καλαμαράδες σου μονάχα θὰ σὲ θεμιάζουνε, μὴν τύχη καὶ τοὺς δώσης τρεμοῦλα μ' ἓνα σου βήξιμο; Ἔγω τουρκεῖω κιόλας γιὰ τὸ χάρτι σου. Θέλεις καὶ δῶρα; νὰ κ' ἓνα δῶρο εἶναι σκοῦρο καὶ στρεγγυλό, ἔχει καὶ μικρὸ τσιμπιδάκι. Τρέμεις; Ἔννοια σου, δὲν εἶναι τέτοια ἢ μπόμπα μου, μὴ φοβάσαι. Δυναμίτη δὲν ἔχει μέσα της. Τεχνίτης δὲν τὴν ἔχει φτειασμένη. Τὴν ἐφτείαξα ἐγὼ ὃ ταπεινότητος δοῦλος σου, ἀπατός μου. Πενήντα χρόνια τὴ δούλευα. Ἀπὸ κείνη τὴν ἀξέχαστη τὴ βραδιά εἶναι ποῦ βάλθηκα νὰ σοῦ τὸ τοιμάσω αὐτὸ τὸ δῶρο, κ' ἔρχουμαι τώρα νὰ σοῦ τὸ προσφέρω δέξου το. Εἶναι ζυμωμένο μὲ τῆς καρδιάς μου τὸ αἷμα. Αὐτὸ τὸ αἷμα δὲν πρόφταζε νὰ χυθῆ στο μέγαλο τὸ ποτάμι ποῦ πλημμύρισε τὸ Βασίλειο σου. Δὲν τὸ ἤπιαν οἱ πιστοὶ σου αὐτὸ τὸ αἷμα, κι ἀπόμεινε κρυμμένο μέσα σὲ μιὰ καταφρονεμένη καρδιά, ὕστερα πέρασε σὲ ἄλληνα, ὅπου καταστάλαξε στὴ δική μου, ἔγινε ἄλλο τόσο, καὶ πάλι ἄλλο τόσο, καὶ στὸ λαϊμό μου ἀνέβαινε, μ' ἔπνιγε. Τί νὰ τὸ κάμω, εἶπα. Χτήμα σου εἶναι. Στάλα στάλα τῶρριχτα πάνω σ' αὐτὰ τὰ χαρτικά. Καὶ τώρα τὰ καταθέτω μπροστά στὸ θρόνο σου! Μὴν τὰ γγίξῃς, θὰ κάψῃς τὰ χέρια σου! Ἐχει φαρμάκι αὐτὸ τὸ αἷμα καὶ σὲ καίγει καθὼς τὰ γγίξῃς. Μὰ φοβοῦμαι μήπως ἐκεῖνο σὰγγίξῃ, καὶ σὲ λυποῦμαι, γιὰτὶ πρέπει μέσα σου νάχῃς ρωμαϊκὸ αἷμα καὶ σὺ. Τί σοῦ φταίγω ὡς τόσο! Δικό σου εἶναι τὸ αἷμα μου, καὶ σοῦ τῶστευλα. Πὲς τώρα κανενὸς νὰ τὰ πετάξῃ αὐτὰ τὰ χαρτιά στὴ θάλασσα. Ναι, ἔτσι, μὲ τὴ μασὰ νὰ τὰ πιάσουνε. Τί; τοὺς καίνε πάλι; Μὴν ἀπελιπίξῃσαι. Πρόσταξε φωτιά νὰ τοὺς βάλουν. Φωτιά σ' ὄλο τῶρριχτικό σου, καὶ φεύγα. Μὴν κάθεσαι καὶ τὰ βλέπῃς. Θὰ περάσῃ τὸ κακό τους ἀπὸ τὰ μάτια σου στὰ σπλάχνα σου καὶ θὰ τὰ κάμῃ κομμάτια. Πήγαινε σὺ, κι ἄφησε τὸ Βεζίρη νὰ βάλῃ φωτιά. Ὁξω, καὶ χάθηρες! Ἀχ, σοῦ τῶλεγα! μὴν ἀργήσῃς. Ἀργήσῃς, καὶ τώρα μοῦ σφίγγεις τὰ χέρια σου. Τρέμουν τὰ γόνατά σου γουρλώνουν τὰ μάτια σου. Πάει, γλυτωμὸ πιά δὲν ἔχεις. Πήγαινε καὶ ξαπλώσου σὲ κανένα μιντέρι. Καὶ σὲς ἔλοι γύρω, σὰς ἔπιασε καὶ σὰς τὸ κακό. Κοράκοι γενήτε κι ἀνοίξτε τὰ φτερούγια σας. Ὁξω!

Δὲν ἔχετε τώρα νὰ πῆτε, σὰς γλύτωσα. Ἐπίασαν τὰ μάγια. Βασανιστήκατε λιγάκι, μὰ τί λευτεριά ποῦ τὴν ἔχετε τώρα! Ὁ οὐρανὸς θὰ γεμίσῃ κοράκους κι ἔρνια. Ὁξω! τρέχετε στὰ ψοφίμια!

Τόσα χρόνια νὰ διψοῦν αἷμα καὶ νὰ μὴν τῶχουνε θάλασσα τὰ καημένα νὰ κολυμποῦν! Πεπάτε στὶς ρημῆς καὶ στὰ δάση! Ἐκεὶ θὰ βρῆτε φαί καὶ ραχάτι. Αὐτοῦ ποῦ τριγωνάτε ραχάτι δὲν ἔχει. Θὰ τσουρουφλιστοῦν τὰ φτερά σας. Μακριὰ, στὴ ρημιὰ, στὰ ψοφίμια, ἔξω, ἔξω!

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

“ΤΟ ΣΕΡΑΠΙΟΝ”*)

Πέρασε ἀπὸ δὴ τις προάλλες ὁ Πέτρος Μάγγνης, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ «Σεράπιου» τῆς Ἀλεξάνδρειας. Λεβέντικη κορμοστασιά καὶ ψυχὴ τὸ ἴδιο. Εἰκοσιῆξη ἴσαμε εικοσιεπτὰ χρονῶν, Πηλιορείτης καὶ πρῶτος ὑπάλληλος σὲ γνωστὸ ἐμπορικὸ γραφεῖο τῆς Ἀλεξάνδρειας. Ὑπάλληλοι σ' ἐμπορικὰ γραφεῖα εἶναι καὶ οἱ ἄλλοι τέσσερις τοῦ «Σεράπιου», ὁ Ἀπ. Κωσταντινίδης (Πήλιος Ζάγγρας), ὁ Χρῆστος Ζερβός, ὁ Κ. Τσαγκαράδας καὶ ὁ Δ. Χρυσάνθης.

Νά, πὼς βγήκε τὸ «Σεράπιο». Στὴν Ἀλεξάνδρεια ὑπάρχει ἓνας σύλλογος «Νέα Ζωὴ» ποῦ βγά-

*) Revue «Serapion». B. P. 938. Alexandrie (Egypte).

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000!
ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκαστον γραμματίον ἰσχύον διὰ τὴν κλήρωσιν 23 Ὀκτωβρίου 1909 τιμᾶται ἀντὶ μίης δραχμῆς.

ΚΕΡΑΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓ ΚΕΡΑΟΣ	ἐκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	»	25,000
1 ἰέρδος	»	10,000
3 Κέρδη	»	5,000
5 Κέρδη	»	1,000
118 Κέρδη	»	100
557 Κέρδη	»	50
1000 ἐν ὄλῳ κέρδη ἀξίας δραχμῶν.....		225,000

Γραμματία πωλοῦνται. Εἰς τὰ δημόσια ταμεία καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπεζάς, εἰς τοὺς σταθμάρας καὶ στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἀρημερίδων. **δραχ. μίαν** ἕκαστον γραμματίον, ἰσχύον διὰ μίαν, ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων. Διὰ πᾶσαν πληροφάν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τὰ Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.

Ὁ διευθύνων τμηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

ζει καὶ περιοδικὸ μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα. Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ συντηρητικὸ καὶ στὴ γλώσσα καὶ στὶς ἰδέες (ἐνα εἶδος «Παναθηναία», νὰ ποῦμε) τὸ διευτύνει μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ τρία μέλη τοῦ Συλλόγου ποῦ ἐκλέγεται κάθε χρονιά καὶ λέγεται «Συντακτικὴ ἐπιτροπὴ». Τὴν παρασμένη χρονιά συντακτικὴ ἐπιτροπὴ ἐκλέχθηκε ὁ κ. Κ. Κωσταντινίδης (Πέτρος Μάγγνης), ὁ Πάνος Βατάλας καὶ ὁ Βασ. Παυλίδης, δημοτικιστὰδες κ' οἱ τρεῖς τους. Ἀμέσως, φωτιά στὰ τόπια. Ἡ συντηρητικὴ «Νέα Ζωὴ» γίνεται ἐπαναστατικὴ, ἡ Δημοτικὴ γλώσσα καλοθρονιάζεται σὰ βασίλισσα μέσα στὶς σελίδες της καὶ οἱ καινούριες καὶ μεταρρυθμιστικὲς ἰδέες γίνονται σημεῖα της.

Οἱ Νεοζῶτες δὲν τὴν εἶδαν μὲ καλὸ μάτι: μιὰ τέτλια ἐπαναστάση. Ἀνταριαστήκανε, τὰ χάσανε. Νοικοκυρεμένο περιοδικὸ θέλανε οἱ ἀθρόποι: κι ἔχι ἐπαναστατικό. Ν' ἀλλάξουνε λοιπὸν τὴ Συντακτικὴ ἐπιτροπὴ. Γιὰ νὰ μὴ γίνῃ αὐτὸ καὶ μποῦν οἱ καθαρουσιάνοι στὴ Συντακτ. ἐπιτροπὴ, φεύγει ὁ Πέτρος Μάγγνης, μὰ φεύγοντας συναγρικιέται μὲ τοὺς ἄλλους τέσσερις καὶ ἰδρύει τὸ «Σεράπιο».

Τὸ «Σεράπιο» βγαίνει ταχτικά ἀπὸ τὸν περασμένο Γενάρη μιὰ φορὰ τὸ μῆνα, πλούσια καὶ καλλιτεχνικὰ τυπωμένο καὶ σὲ διαλεχτὸ χαρτί. Κάθε φυλλάδιο τοὺς κοστίζει δεκαπέντε λίρες Ἑγγλέζικες καὶ τίς πλερώνουν οἱ πέντε τους, ἀπὸ τρεῖς λίρες ὁ καθένας τὸ μῆνα. Ὑπάλληλοι, εἶπαμε, ὄλοι τους, ἔχι πλούσιοι, καὶ τίς τρεῖς αὐτὲς λίρες τίς κόβουν ἀπὸ τὰ ἐξοδά τους κι ἀπὸ τὰ γλέντια τους γιὰ νὰν τίς δώσουνε στὸ «Σεράπιο». Χαρακτηριστικὸ καὶ τοῦτο: Ὅταν κανεὶς ἀπ' αὐτούς, σὰ νιὸς ποῦ εἶναι, καμιά φορὰ τὸ παραρήξῃ στὸ γλέντι καὶ ξοδιάσει παραπάνου ἀπὸ τὸ πρεπούμενο, οἱ ἄλλοι τέσσερις τονὲ μαλλώνουνε:

— Βρέ, χριστιανέ μου, τί πήγες καὶ ἐξόδειασες τοῦ κάκου τόσους παράδες; Δὲν τοὺς ἔρηγνες στὸ «Σεράπιο»;

Ἀπὸ κάθε φυλλάδιο τυπώνουν 750 ἀντίτυπα. Τὰ 600 τὰ στέλνουνε σὲ δικούς μας, στὴν Αἴγυπτο καὶ στὸ Ἐξωτερικό.

— Πόσοι πλερώσανε ἴσαμε τώρα τὴ συντρομὴ τους; ρωτήσαμε τὸν Π. Μάγγνη.

— Καμιά εικοσαριά μοναχά! μὰς εἶπε χαμογελώντας.

Κακὸ αὐτό. Ἐξή φωροδραχμῆς τὴ χρονιά εἶναι ἡ συντρομὴ καὶ πρέπει ὄλοι, ἔτσι τὸ λαθαίνουμε, νὰν τίς πλερώσουμε. Οἱ ἀγῶνες δὲ βασιοῦνται μὲ παχιά λόγια καὶ μὲ κόψεις εὐκῆς. Χρειάζονται καὶ κάπια θυσία, ὅσο μικρὴ κι ἂν εἶναι ἢ θυσία αὐτῆ.

Ὁστόσο τὰ καλὰ παιδιὰ τῆς Ἀλεξάνδρειας, ποῦ ἔρχονται σήμερα νὰ μὰς διδάξουν πὼς γίνονται καὶ πὼς κρατιοῦνται οἱ ἀγῶνες, δὲ χάνουν τὸ κουράγιο τους ἀπὸ τὴν ἀδιχοφρία μας. Τὸ ἐναντίο, ἀντρεῖσονται ἀπὸ δαῦτηνε, καὶ γι' αὐτὸ λογαριάζουν, μπαίνοντας μεθαῦριο στὴ δευτέρη χρονιά, νὰν τὰ μεγαλώσουν τὸ περιοδικὸ τους καὶ νὰν τοῦ δώσουν τὸν τύπο τοῦ «Mercure de France».

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΟΤΙ ΦΕΛΕΤΕ

— Τὰ «Συναλλάγματα» τοῦ φίλου Ν. Ποριώτη παιχτήκανε τὴν παρασμένη Δευτέρη στὸ Βιεριτέ, μὰ δὲν ἀρίσανε καὶ τόσο. Ἔργο καλὸ, μελετημένο, νοικοκυρεμένο, μὲ χαραχτήρες καλοδολεμένους, τίμια γράμματα, ἐπλ. δίχως ρουκίτες σκηνικῆς καὶ μπακαλοτερίπια θεατρικιστικά.

— Τοῦλειπε ὁμῶς καὶ κάτι, τοῦλειπε ἡ σκηνικὴ δράση, καὶ γι' αὐτὸ ἴσως κούρασε τὸν κόσμο κ' ἔπεσε ἀπὸ τὴν πρώτη βραδιά.

— Δὲν πέτυχε τὸ ἔργο τοῦ Ποριώτη, δὲν πέτυχε ὁμῶς καὶ τὸ ἀκρατήριο. Γιὰτὶ ἀκρατήριο ποῦ κλοχῶνεψε τὴν «Ἀθήνα μας» κι ἔκουσε μ' ἀδιαφορία τοὺς «Σεισμόπληχτους» κτλ. δὲν εἶχε κανένα δικαίωμα νὰ δείξῃ τόσο ἰδιάντροπα, ὅπως κ' εἶδει, μὲ χασμουρητά, μὲ ἀπᾶρε πόδι: καὶ μ' ἄλλα μόντικα φερσίματα τὴ γνώμη του γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ποριώτη.

— Μιὰ καινούρια ποιήτρα μὰς παρουσιάστηκε τελευταία στὴν «Ἀκρόπολη». Τὸνομά της Λιλίκα Μπέτσικα καὶ γράφει ἄμορφα τραγουδάκια, μ' ἀρκετὴ πρωτοτυπία καὶ μὲ πολὺ αἶσθημα. Ἐνα μάλιστα τραγουδάκι της, «Ἄλλη πλάση», ποῦ τυπώθηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς παρασμένης Τετάρτης, τὸ τυπώνουμε καὶ μῆς.

— Τὰ τελευταία «Παναθηναία» δημοσιεύοντας τέσσερις στροφῆς ἀπὸ τὸν Κορυδαλὸ τοῦ Σέλλεῦ, ἀπεφάνησαν πὼς αὐτοὶ εἶναι καὶ οἱ μόνοι κλοῦ στίχοι ἀπὸ ὄλο τὸ βιβλίο τοῦ Ἑρταλιώτη. Σπολλάτη τους καὶ τόσο.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Κ. Οὐρ. στὸ Λεωνίδι. Τὰ λάβαμε καὶ θὰ δημοσιευτοῦν. Ὅσο γιὰ τὸ βιβλίο, θαρροῦμε φτάνουν ὅσα ἔχεις λογαριάσει.—κ. Γ. Περ. στὶς Σπέτσες. Ἐγκριθέντα δημοσιεύθησαν ὅσον οὕπω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ

Πουλιέται στὰ γραφεῖα μας δρ. 2.